

MONITORING EU europoslance Hynka Fajmona

ÚNOR / BŘEZEN 2009

PETRA KUCHYŇKOVÁ, ONDŘEJ KRUTÍLEK, IVETA FRÍZLOVÁ

CENTRUM PRO STUDIUM DEMOKRACIE A KULTURY

BRNO 2009

CENTRUM PRO STUDIUM DEMOKRACIE A KULTURY (CDK)

nezávislá, nezisková vzdělávací a kulturní organizace založená ve formě občanského sdružení v srpnu 1993 v Brně

navazuje na některé starší iniciativy, jež souvisejí s rozvojem nezávislých aktivit a vydáváním samizdatových časopisů před listopadem 1989

Činnost

publikační a vydavatelská činnost (od založení CDK přes 250 vydaných knih)

vydávání periodik *Revue Politika* (nástupce někdejší *Revue Proglas*)

a *Proglas* (nástupce časopisu *Teologie & Společnost*)

odborný servis různým složkám veřejné správy

pořádání přednášek, seminářů a konferencí

Struktura CDK

CDK se člení na dva relativně svébytné, přesto však vzájemně intenzivně komunikující instituty: **Institut pro politiku a kulturu (IPK)** a **Institut křesťanských studií (IKS)**. Vedle obou institutů provozuje také vlastní nakladatelství a typografické studio. Vrcholným řídicím orgánem je Rada CDK, jejíž rozhodnutí realizuje výkonný ředitel.

Personální složení Rady CDK

Prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D.

předseda CDK

Ing. Zdeněk Granát

finanční ředitel CDK a jednatel

doc. PhDr. Jiří Hanuš, Ph.D.

ředitel IKS

František Mikš

ředitel IPK a jednatel

doc. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.

výkonný ředitel CDK

Kontakt

Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK)

Venhudova 17, 614 00 Brno, Česká republika

cdk@cdk.cz, tel.: 545 213 862, mobil: 775 570 801, www.cdk.cz

INSTITUT PRO POLITIKU A KULTURU (IPK)

Činnost

vydávání *Revue Politika*
vydávání knih z oblasti společenských věd
pořádání konferencí, seminářů a přednášek
analýza evropské legislativy a politiky
podpora demokracie v zemích s nedemokratickou minulostí

Revue Politika

exkluzivní pravicový měsíčník pro politiku, společnost a kulturu vycházející nepřetržitě již devatenáctým rokem
podává neotřelý, fundovaný a realistický pohled na dění u nás i v zahraničí
nabízí komentáře, analýzy a eseje nejlepších českých autorů (politologů, historiků, sociologů, ekonomů, právníků a publicistů) a nejzajímavější překlady z prestižních zahraničních časopisů
pravidelně informuje o knižních novinkách týkajících se politiky a všeho, co s ní souvisí
UKÁZKOVÉ ČÍSLO ZDARMA!

Konference, semináře a přednášky

IPK pořádá – samostatně či v součinnosti s některou z akademických nebo neziskových institucí a nadací – odborné konference, semináře či přednášky. Našimi nejčastějšími partnery jsou Filozofická fakulta, Fakulta sociálních studií a Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity a Ústav pro soudobé dějiny AV ČR.

Analytická činnost

IPK má vytvořenu síť kontaktů na kvalitní a erudované právníky, politology, ekonomy a další odborníky, která umožňuje zajistit vypracování odborných analýz a návrhů zákonů téměř na jakékoli téma
IPK zprostředkovává vazbu mezi politickou reprezentací a akademickým prostředím
od roku 2002 IPK příležitostně vypracovává odborné analýzy pro Ministerstvo zahraničních věcí ČR a Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR a návrhy zákonů pro Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR

Analýza a monitoring EU

V roce 2004 v rámci IPK vzniklo z iniciativy poslance Evropského parlamentu Hynka Fajmona (EPP-ED/ODS) oddělení pro analýzu evropské legislativy a politiky, jehož posláním je:
zajišťování pravidelného měsíčního monitoringu evropské legislativy
provádění analýz vybraných legislativních problémů
pravidelné zprostředkovávání výsledků práce prostřednictvím médií

Spolupráce s EPP-ED

Od roku 2003 IPK spolupracuje s poslaneckou frakcí EPP-ED v Evropském parlamentu. V rámci této spolupráce:

organizuje konference na nejrůznější společensko-politická témata (např. perspektivy EU, cesta České republiky do EU)
vydává odborné publikace (např. sborník *Cesta České republiky do Evropské unie*)
zajišťuje vydávání informačních brožur seznamujících širokou veřejnost s problematikou EU (např. *Co byste měli vědět o Evropském parlamentu, Evropská unie a vaše město/obec, Čeští zemědělci a Společná zemědělská politika Evropské unie*)
vydává přílohy časopisu *Revue Politika* (např. *EPP-ED a evropská politika, EPP-ED a evropská ústava, EPP-ED po rozšíření EU, EPP-ED a liberalizace světového obchodu, EU a její východní sousedé*)

Součástí *Revue Politika* je i rubrika Evropské stránky, kde jsou prezentovány komentáře, analýzy a překlady zahraničních článků týkající se problémů projektu evropské integrace.

Podpora procesů demokratizace

IPK realizuje zahraniční projekty, v jejichž rámci se snaží podporovat procesy demokratizace v zemích, které mají aktuální zkušenost s nedemokratickým režimem. Pro tyto projekty hledá finanční podporu jak u zahraničních, tak i u domácích organizací a institucí.

v letech 2004–2005 se uskutečnil projekt „Democratic Institution Building Process in Transition – Lessons from the Czech Republic“ zaměřený na podporu demokratizačních procesů v Iráku

v roce 2006 proběhl projekt „Jak končí starý režim a začíná nový; čeho se vyvarovat a co podpořit?“ zaměřený na podporu demokratizace na Ukrajině

Personální složení IPK

František Mikš	ředitel
PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	odborný pracovník
Mgr. Kateřina Hloušková, Ph.D.	odborný pracovník
PhDr. Pavel Pšeja, Ph.D.	odborný pracovník
Mgr. Petra Kuchyňková	analytik
Mgr. Ondřej Krutílek	analytik
Bc. Iveta Frízlová	analytik-asistent

Kontakt

Institut pro politiku a kulturu (IPK)
Centra pro studium demokracie a kultury (CDK)
Venhudova 17, 614 00 Brno, Česká republika
ipk@cdk.cz, tel.: 545 213 862, mobil: 775 570 805
www.cdk.cz/ipk

PROFILY AUTORŮ

Mgr. Petra Kuchyňková

V CDK působí jako analytička evropské legislativy od září 2004. Vystudovala obor mezinárodní vztahy a evropská studia na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity, kde v současnosti postgraduálně studuje obor politologie se zaměřením na mezinárodní vztahy a působí jako asistentka na Katedře mezinárodních vztahů a evropských studií. V rámci své odborné činnosti se věnuje především aktuálnímu dění v Evropské unii, společné zemědělské politice Evropské unie a východní dimenzi vnější politiky Evropské unie. K oblastem jejího odborného zájmu náleží též otázky současné ruské zahraniční politiky se zaměřením na rozvoj vztahu Rusko – Evropská unie.

Mgr. Ondřej Krutílek

V CDK působí jako analytik evropské legislativy a redaktor od září 2004. Od ledna 2005 výkonný redaktor *Revue Politika*. Vystudoval magisterský program mezinárodní vztahy a evropská studia a bakalářský program politologie na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity, kde v současnosti postgraduálně studuje politologii se zaměřením na evropská studia. Autor řady odborných textů. Pravidelně publikuje v tištěných médiích.

Bc. Iveta Frízlová

V CDK působí jako analytik-asistent. Vystudovala bakalářský program anglický jazyk a literatura na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity. Na Fakultě sociálních studií MU v současnosti studuje bakalářský program politologie a mezinárodní vztahy a navazující magisterský program evropská studia.

Navštivte
internetové stránky
www.hynekfajmon.cz

HYNEKFAJMON

POSLANEC EVROPSKÉHO PARLAMENTU ZA ODS

OBSAH

Editorial	6	II. Aktuální problémy	19
Executive summary	7	2.1. Budoucnost EU	19
I. Projednávaná legislativa (vybrané oblasti)	13	Lisabonská smlouva – ratifikace	19
1.1 Evropský parlament	13	Lisabonská smlouva – budoucnost	19
Směrnice o ekodesignu a nařízení o ekoznačení	13	Evropské komise	19
Snížené sazby ve směrnici o DPH	14	Evropský summit regionů a měst	20
Zvýšení minimální sazby spotřební daně na tabák	14	2.2 Energetika	20
Směrnice o úpravě pracovní doby osob vykonávajících mobilní činnosti v silniční dopravě	15	2.3 Finance a ekonomika	22
Nařízení o statutu evropské soukromé společnosti	15	2.4 Justice a vnitro	24
Vysoké ceny mezinárodní roamingu	15	Azylová politika	24
Schvalování typu automobilů a nové požadavky	16	2.5 Rozšiřování EU	24
Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 1999/62/ES o výběru poplatků za užívání určitých pozemních komunikací těžkými nákladními vozidly	16	Chorvatsko	24
Návrh směrnice, kterou se stanoví postihy proti zaměstnavatelům státních příslušníků třetích zemí s nelegálním pobytem	17	2.6 Vnější vztahy EU	24
Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2003/88/EC o některých aspektech úpravy pracovní doby	17	Východní partnerství	24
Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o průmyslových emisích (integrované prevenci a omezování znečištění)	17	Transatlantické vztahy	25
		2.7 Zemědělství	26
		Kvalita potravin – Zpráva Marii Petreové	26
		III. Přehled klíčových hlasování EP a hlasování skupiny ODS v EP	28
		Plenární zasedání ve dnech 18.–19. února 2009	28
		Plenární zasedání ve dnech 9.–12. března 2009	29
		IV. Slovníček	31
		V. Schémata rozhodovacích procedur	33
		Schéma konzultační procedury	33
		Schéma procedury spolupráce	34
		Schéma spolurozhodovací procedury	35
		Schéma rozpočtové procedury	36

EDITORIAL

Vážení čtenáři,

dění v Evropské unii na první pohled ovlivňuje pouze fenomén krize a s ním spjaté návrhy na její tu efektivnější, tu méně efektivní řešení. Pravda je ale taková, že unijní instituce přijímají i „běžnou“ legislativu, byť často zpětně obhajovanou jako panaceum na krizi. Důvodem je to, že v řadě případů jsou vázány konkrétními časovými lhůtami, a pokud ne (např. při prvním čtení v Evropském parlamentu), pak coby deus ex machina působí skutečnost, že v červnu budou mít „evropští občané“ možnost si po pěti letech znovu (v České republice podruhé) zvolit své zástupce do Evropského parlamentu.

Kombinace uvedených faktorů působí ve výsledku tak, že objem projednávané/přijímané legislativy se v posledních měsících zvyšuje; to, zda se tak děje na úkor její kvality, posuďte sami.

Do tohoto monitoringu jsme primárně zařadili ty kauzy, o nichž se v Česku (kvůli krizi, ale i z jiných důvodů) hovoří spíše méně, a přitom mohou běžný život ovlivnit mnohem více než často nezávazné politické deklarace svázané s krizí. (Rozhodně tedy nejde o vyčerpávající výčet.)

Pozornosti doporučujeme např. otázku průmyslových emisí (IPPC), tzv. eurovinětu (mýtné pro kamiony), normy týkající se ekodesignu a ekoznačení nebo pokračování regulace roamingu.

Pozornosti by neměly ujít ani některé teprve plánované aktivity typu návrhu na zřízení Evropského úřadu pro podporu azylové politiky či Zpráva Marii Petreové týkající se kvality potravin, která navrhuje nové způsoby označování potravin s odkazem na zemi původu.

Novému dění se nevyhnula ani exponovaná oblast energetiky: příslušné instituce EU se začaly zabývat finančním rozměrem nově přijaté legislativy (klimaticko-energetický balíček) i nových strategických plánů Komise.

Stranou zájmu nezůstává ani „věčná“ otázka budoucnosti primárního práva. Nejde přitom pouze o proces ratifikace Lisabonské smlouvy, kde došlo ve sledovaném období k posunům i na straně ČR, ale také o bezprostřední budoucnost institucionální struktury a míry zastoupení členských států v ní.

Autoři

EXECUTIVE SUMMARY

I. PROJEDNÁVANÁ LEGISLATIVA (VYBRANÉ OBLASTI)

1.1 Evropský parlament

Směrnice o ekodesignu a nařízení o ekoznačení

- Výbor Evropského parlamentu pro životní prostředí 16. února podpořil návrhy Komise týkající se ekodesignu (KOM(2008)399) a ekoznačení (KOM(2008)401).

Obsah návrhů

- Ekoznačení by mělo být dobrovolné a neměla by jej provázet složitá byrokratická procedura a vysoké náklady (aby bylo přístupné i pro malé a střední podniky).
- Kromě kampaní na zviditelnění ekoznačení by měly členské státy stanovit pravidla, jak ekoznačení zohlednit při veřejných zakázkách.
- Pokud jde o ekodesign, výbor podpořil, aby se původní směrnice 2005/32 již nevztahovala pouze na výrobky spotřebovávající energii, ale od roku 2012 i na ty, které spotřebu výrazně (byť nepřímou) ovlivňují.

Hodnocení

- S ohledem na vymezení výboru Evropského parlamentu pro životní prostředí i jeho dosavadní angažmá nebylo možné očekávat nějaké zásadní změny návrhů Komise, krom jejich dalšího zpřísnění.

Další vývoj

- Tatarellova i Csibiho zpráva budou (podle posledních informací) projednávány na dubnovém plénu.

Snížené sazby ve směrnici o DPH

- Plénum Evropského parlamentu 19. února po měřem 636:14:18 souhlasilo se snížením DPH na některé zboží a služby, jak navrhla Komise ve svém textu na dílčí revizi směrnice 2006/112. Rada k výsledku došla 10. března.

Obsah návrhu

- Poslanci souhlasili s možností, aby členské státy uplatňovaly u vybraných služeb (primárně poskytnutých lokálně, s vysokým podílem lidské práce a s malým dopadem na fungování vnitř-

ního trhu EU) a zboží nižší než základní 15% sazbu DPH (nikoliv však sazbu nižší než 5 %, jak je možné v osmnácti členských státech nyní, do roku 2010; nové řešení by na druhou stranu nemělo být časově omezeno).

Hodnocení

- Důvodem pro toto řešení bylo přesvědčení, že nižší DPH může (v době krize) napomoci zvýšit legální ekonomické aktivity a pomoci nastartovat hospodářský růst.

Další vývoj

- Rada návrh (změny v příloze IV směrnice 2006/112) jednomyslně schválila 10. března.
- Do budoucna lze očekávat, že jakékoli posuny na poli DPH budou výrazně omezeny faktem, že minimálně šest zemí podmínilo svůj souhlas tím, že žádné další změny týkající se DPH nebudou (což by se mělo dotknout např. tendenci umožnit nižší DPH na zboží s nižší zátěží pro životní prostředí).
- Z českého pohledu je podstatné, že snížené sazby DPH se nebudou dotýkat dětských plen.

Zvýšení minimální sazby spotřební daně na tabák

- Hospodářský výbor Evropského parlamentu přijal 2. března Becseyovu zprávu, čímž souhlasil s mírnějším navyšováním minimální sazby spotřební daně na tabákové výrobky.

Legislativní pozadí

- Komise svůj návrh (KOM(2008)459) předložila loni v červenci s cílem zvýšit (do roku 2014) minimální sazby daně z cigaret a řezaného tabáku a zabránit potenciálnímu ad hoc „přeřazování“ konkrétních výrobků z jedné sazby do druhé (s cílem snížit daňové odvody).

Obsah návrhu

- Minimální sazba daně z cigaret by měla od ledna 2012 činit 64 €/1000 cigaret, od ledna 2014 pak alespoň 75 €/1000 cigaret (Komise přitom navrhovala 90 €/1000 cigaret). V propočtu na jednu krabičku by mělo jít 1,5 € (v případě daně 75 €/1000 cigaret).

Další vývoj

- Evropský parlament má v dané otázce pouze konzultační pravomoc. Finální schválení je tedy na konsenzu Rady reprezentující členské státy.

Směrnice o úpravě pracovní doby osob vykonávajících mobilní činnosti v silniční dopravě

- Výbor Evropského parlamentu pro zaměstnanost 2. března odmítl (poměrem 23:17) vyjmutí OSVČ z rámce směrnice 2002/15, což by umožnilo, aby řidiči kamionů-OSVČ nebyli omezeni přísnými limity na týdenní objem pracovní doby.

Legislativní pozadí

- Komise svůj návrh (KOM(2008)650) odůvodnila mj. tím, že OSVČ nad rámec svých povinností při řízení vykonávají řadu dalších činností, a tak na ně daná norma dopadá negativně.

Obsah návrhu

- Na plénu, které by mělo završit první čtení návrhu, o němž Evropský parlament spolurozhoduje s Radou, se očekává, že poslanci frakce EPP-ED podpoří původní návrh Komise.

Další vývoj

- Plenární zasedání by se mělo danou otázkou zabývat v dubnu nebo květnu.

Nařízení o statutu evropské soukromé společnosti

- Plénum Evropského parlamentu 10. března souhlasilo s přijetím statutu evropské soukromé společnosti.

Legislativní pozadí

- Komise svůj návrh (KOM(2008)396) předložila loni v červenci coby součást tzv. Aktu o malém podnikání (Small Business Act) s cílem vytvořit statut evropské soukromé společnosti (s ručením omezeným) tak, aby byl co nejpružnější (umožňoval přesouvat společnost z jedné země EU do druhé, aniž by muselo docházet k deregistraci a opakované registraci), ale zároveň aby všechny ostatní otázky spjaté s fungováním společnosti (daně, účetnictví, pravidla zaměstnávání, bankrotu atd.) byly i nadále v kompetenci příslušných členských států a/nebo práva EU (pokud již existuje).

Obsah návrhu

- Lehneova zpráva obsahovala požadavek, aby na sebe malé a střední podniky mohly vzít podobu evropské soukromé společnosti pouze v případě, že budou obsahovat tzv. přeshraniční prvek (tj. budou bezpodmínečně působit/“mít vazby“ alespoň ve dvou členských státech, přičemž danou podmínku splní do dvou let od založení).

Další vývoj

- Plénum o Lehneově zprávě hlasovalo 10. března.

Vysoké ceny mezinárodní roamingu

- Výbor Evropského parlamentu pro průmysl 9. března poměrem 21:8:18 podpořil návrh Komise (a zprávu Valeanové) na prodloužení regulace roamingu a zahrnutí SMS a dat do jejího rámce. To vše od léta 2010.

Legislativní pozadí

- Komise svůj návrh přeložila coby revizní: regulace hlasových roamingových služeb je v platnosti již od roku 2007 a měla skončit v roce 2010.

Obsah návrhu

- Výbor podpořil snížení ceny za jednu minutu roamingového hovoru z 0,46 € na 0,40 € (bez DPH) od roku 2010 (příchozí hovor by měl být tarifikován max. 0,16 €/min. bez DPH, hlasová schránka by měla být zcela zdarma). Nepodpořil však další („automatické“) snížení v letech 2011–2013 (0,37 €, resp. 0,13 € v roce 2011 a 0,34 €, resp. 0,10 € v roce 2012).

Další vývoj

- V následujícím období se předpokládá zahájení neformálních jednání Evropského parlamentu s Radou, aby bylo možné společný kompromis předložit plénu Evropského parlamentu již v dubnu.

Schvalování typu automobilů a nové požadavky

- Plénum Evropského parlamentu 10. března poměrem 610:34:20 schválilo Schwabovu zprávu týkající se schvalování typu automobilů, jež by měly být obligatorně vybaveny novými prvky (pro registraci, prodej a užívání).

Legislativní pozadí

- Komise svůj návrh předložila s cílem zvýšit bezpečnost na silnicích, resp. snížit nehodovost v důsledku rozdílných technických parametrů vozidel v provozu, a zvýšit environmentální standardy automobilů.

Obsah návrhu

- Schwabova zpráva se postavila za povinné vybavení automobilů elektronickým stabilizačním systémem (ESP) od listopadu 2011 (Komise navrhovala až rok 2012) či (v případě kamionů) nouzovým brzdovým systémem AEBS nebo systémem signalizace vybočení z jízdního pruhu (LDWS).

Další vývoj

- V následujícím období se předpokládá, že se daným návrhem bude zabývat Rada.

Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 1999/62/ES o výběru poplatků za užívání určitých pozemních komunikací těžkými nákladními vozidly

- Evropský parlament schválil 11. března 2009 v prvním čtení El Khadraouiovu zprávu týkající se revize směrnice o tzv. euroviněťě.
- Nejproblematictější body zprávy se týkaly poplatků spojených s dopravními zácpami, s nimiž nesouhlasili především poslanci frakce EPP-ED.
- Poslanci odhlasovali většinu změn provedených před měsícem parlamentním výborem TRAN, vyjma bodů zahrnující dopravní zácpy mezi termíny externích nákladů. Vyjmuta byla také výpočetní metoda nákladů spojených se zácpami, která je ponechána na členských státech.
- Směrnice tedy operuje s výpočtem externích výdajů spojených s ovzduším a hlukem. Podle studií by náklady nákladní dopravy neměly stoupnout o více než 3 %.

Návrh směrnice, kterou se stanoví postihy proti zaměstnavatelům státních příslušníků třetích zemí s nelegálním pobytem

- Poslanci Evropského parlamentu přijali v prvním čtení 19. února 2009 poměrem 522:105:34 zprávu zpravodaje Favy (Itálie, PES) týkající se návrhu směrnice penalizovat zaměstnavatele nelegálních přistěhovalců.
- Jedním z podstatných bodů je, že zaměstnavatel najímající si pracovníky přes třetí stranu, bude za to, zda je pracovník ze třetí země v EU legálně, zodpovídat.

Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2003/88/EC o některých aspektech úpravy pracovní doby

- Rada ve formaci pro sociální věci na svém zasedání 9. března nepřijala pozměňovací návrhy EP týkající se směrnice o pracovní době. Dojde k vytvoření dohodovacího výboru.
- Ke společnému postoji Rady Výbor vypracoval 20 pozměňovacích návrhů. Tento text bude klíčovým při první schůzce dohodovacího výboru 17. března.

Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o průmyslových emisích (integrované prevenci a omezování znečištění)

- Poslanci požadují posílení implementace nejlepších dostupných technik (BAT) a definici přísnějších limitů pro určitá spalovací zařízení a látky jako SO₂, NOX nebo CO. Poslanci podpořili návrh zpravodaje návrhu vytvořit Komisi v procesu komitologie tzv. bezpečnostní síť, kterou by znečišťovatelé již nemohli překročit.
- Zařízení s kapacitou méně než 50MW a provozem menším než 500 hodin ročně budou z působnosti směrnice vyloučeny. Poslanci přijali pozměňovací návrh, ve kterém také žádají, aby se při výpočtu celkového jmenovitého tepelného příkonu u spalovacích zařízení používaných ve zdravotnických zařízeních brala v úvahu pouze normální provozní kapacita.

II. AKTUÁLNÍ PROBLÉMY

2.1 Budoucnost EU

Lisabonská smlouva – ratifikace

- Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR schválila 18. února po několika měsíční debatě text Lisabonské smlouvy. Pro bylo 125 poslanců, proti 61, přičemž hlasování se účastnilo 197 poslanců.
- V dubnu bude o smlouvě hlasovat Senát. Schválení smlouvy je podmíněno ústavní (tří pětinovou) většinou.

Lisabonská smlouva – budoucnost Evropské komise

- Fakt, že Lisabonská smlouva dosud nebyla řádně ratifikována ve všech členských státech EU, nadále pokládá otazník nad dalším osudem Evropské komise.

Návrh Nicolase Sarkozyho

- Francouzský prezident Sarkozy využil mimořádného summitu Evropské rady, který byl svolán na 1. března a měl se zabývat především problémem ekonomické krize, aby de facto navrhl prodloužení funkčního termínu dosavadní Komise. Irové by si podle Sarkozyho měli zopakovat hlasování o „Lisabonu“ (jak je k tomu vyzývají závěry Evropské rady z prosince 2008) před tím, než zástupci členských států nominují osobu budoucího předsedy Komise..

Další varianty

- Někdejší místopředseda Konventu o budoucnosti Evropy, který připravoval ústavní smlouvu, Jean-Luc Dehaene (Belgie, EPP-ED) navrhuje jinou variantu, která mnohem více počítá s tím, že smlouva nakonec ratifikována bude.

Varianta zmenšené Komise

- Nová Komise by podle Smlouvy z Nice měla mít maximálně 26 členů, existuje tedy i scénář, podle kterého by byl sestaven přibližně v polovině října tým z 26 komisařů (včetně předsedy), zástupce 27. země by se potom stal Vysokým představitelem EU pro zahraniční a bezpečnostní politiku, kterého neschvaluje prozatím Evropský parlament, ale pouze nominuje Rada.

Kdo místo Barrosa?

- Je také otázkou, kdo může být potenciálním nástupcem současného předsedy Barrosa, který byl nominován za EPP-ED, tedy za vítěznou stranu z voleb v roce 2004.

Evropský summit regionů a měst

- Ústředním tématem summitu byla politika soudržnosti, ekonomický vývoj ve světě nebo schopnost Evropy reagovat na světovou krizi. Představitelé se shodli, že EU nemůže čelit současným problémům bez aktivního zapojení regionálních a lokálních samospráv.
- Zástupci regionů a měst se shodli také na tom, že regiony a města jsou první, kterých se světová krize dotkla. Odsoudili možný národní protekcionismus v EU, žádali Evropskou komisi, aby připravila bílou knihu o územní soudržnosti, jež by svým vymezením, cíli a financováním zaručila rovnost a solidaritu mezi různými územími a účinně by přispěla k tomu, aby se dbalo na ochranu klimatu, na důsledky globalizace a demografické výzvy.

2.2 Energetika*Energy Recovery Plan*

- Na zasedání Rady ministrů 19. února, které se zabývalo mimo jiné revizí evropské energetické strategie, Komise představila návrh na financování projektů souvisejících s již schválenou či teprve projednávanou legislativou týkající se energetické politiky. Jedná se především o klimaticko-energetický balíček či záměry revize evropské energetické strategie (Second Strategic Energy Review – 2nd SER; viz předchozí monitoringy).
- Má jít o alokaci celkem 3,75 mld. € na projekty související např. s rozvojem technologie CCS,

investicemi do obnovitelných zdrojů, ale také projekty nových produktovodných transevropských sítí a projekty mající z dlouhodobého hlediska řešit palčivou problematiku zabezpečení zásobování EU energetickými surovinami (budování zásobníků na zemní plyn či investice do technologie LNG a jejího dalšího možného využívání).

Návrh alokace finančních prostředků

- Debata nad finanční stránkou energetické politiky není prosta problémů. Do určité míry jsou zvýhodněny projekty související s již schválenou legislativou (tedy především klimaticko-energetický balík) před projekty, které by mohly z dlouhodobého hlediska řešit také otázku energetické bezpečnosti Evropy, ale jsou považovány za strategické.
- Státy, které představují největší přispěvatele do rozpočtu EU, nezřídka spojují otázku společného financování projektů energetické bezpečnosti také s vyšší mírou komunitárního rozhodování o energetickém mixu, jež využívají jednotlivé členské státy.
- Vrací se zde tedy otázka, do jaké míry má být energetická politika EU „společná“, tak aby se našla jakási přirozená rovnováha mezi přínosy společného financování pro projekty k zajištění dlouhodobé energetické bezpečnosti EU a mezi potřebnou mírou nezávislosti v rozhodování členských států o tom, jaké zdroje budou využívat na svém území k výrobě energie.

Závěry Rady k 2nd SER

- Únorová Rada ministrů pro energetiku nakonec přijala závěry týkající se Strategic Energy Review, které představovaly přípravu pro březnové zasedání Všeobecné rady a především pro jednání Evropské rady, summit se uskuteční ve dnech 19. – 20. března.
- Kontroverze přitom nadále vyvolávají Návrh směrnice ukládající členským státům povinnost zajišťovat minimální rezervy surové ropy a/nebo ropných produktů a sdělení Komise ve věci směrnice č. 2004/64/ES z dubna 2004, která se týká opatření pro zabezpečení dodávek zemního plynu.
- Na druhé straně Rada potvrdila šest prioritních směrů pro nové infrastrukturní projekty.

2.3 Finance a ekonomika*Plnění konvergenčních (stabilizačních) programů v době krize*

- Komise 18. února zveřejnila evaluaci upravených stabilizačních a konvergenčních programů 17 zemí a proti šesti z nich ohlásila zahájení řízení pro nadměrný rozpočtový deficit.

- Jedná se o Řecko, podle očekávání Irsko a Lotyšsko a také Španělsko, Francii a Maltu. Od roku 2008 je předmětem tohoto řízení ještě Velká Británie, která musí snížit rozpočtový deficit pod povolená 3 % HDP do roku 2010, Komise však toto očekávání označila za zcela nerealistické.
- V případě ČR, která ještě nedávno měla s plněním konvergenčních kritérií problémy, byla naopak konstatována optimistická předpověď, v letošním i příštím roce by se vládní deficit mělo podařit udržet pod 2 % HDP.

Ekonomická krize v politické strategii Komise pro rok 2010

- 18. února Komise zveřejnila pravidelnou politickou strategii pro nadcházející rok (2010) se čtyřmi prioritními oblastmi, v jejichž výčtu hlavní úlohu hraje ekonomická (ale také sociální) obnova Evropy.

Zveřejnění de Larosièrovy zprávy

- Očekávaná de Larosièrova zpráva zveřejněná 25. února navrhuje nový systém supervize nad evropským finančním sektorem a trhem, konkrétně nad osobním bankovníctvím i nad sektorem pojišťovnictví.

„Český“ summit a „polský“ minisummit

- České předsednictví na 1. března svolalo mimořádný neformální zasedání Evropské rady, kterému z polské iniciativy předcházela jakýsi „minisummit“ devíti států střední a východní Evropy (ČR, Slovensko, Maďarsko, Polsko, Litva, Lotyšsko, Estonsko, Bulharsko a Rumunsko), který vyjadřoval znepokojení nad plány některých zemí západní Evropy v souvislosti s ekonomickou krizí, které podle nich směřují k dvourychlosti Evropě.

2.4 Justice a vnitro

Azylová politika

Evropský úřad pro koordinaci azylové politiky

- Podle návrhu, který 18. února představil francouzský komisař pro oblast justice a vnitra Jacques Barrot, má být do roku 2010 vytvořen nový úřad pro koordinaci azylové politiky EU (European asylum support office) s více než 90 stálými zaměstnanci a provozem financovaným z rozpočtu EU.

Legislativní pozadí

- S vytvořením této instituce počítal už Sarkozyho Evropský pakt pro azylovou a imigrační politiku, který přijaly hlavy států a vlád na zasedání Evropské rady v říjnu 2008.

Náplň činnosti úřadu

- Podle Barrota má úřad například zabránit současné situaci, v níž některé členské státy výrazně „zaostávají“ v počtu kladně vyřízených žádostí o azyl.
- Otázkou je fungování v praxi, protože navrhovaný úřad nemá mít rozhodovací pravomoci, ale pouze „podpůrnou“ úlohu, včetně blíže nespecifikované pomoci zemím, které jsou obzvláště zranitelné vůči imigračním vlnám, a spolupráce s úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky.

2.5 Rozšiřování EU

Chorvatsko

- Komise navrhla vytvořit nezávislou skupinu v čele s bývalým finským prezidentem Martti Athisaarim. Obě země s vytvořením dané skupiny souhlasily. První jednání, které vedl komisař pro rozšiřování Oli Rehn, se uskutečnilo 11. března. Skončilo však bez konkrétního výsledku.
- Slovinsko nicméně trvá na tom, že rozhodčí skupina by měla vytyčit mořskou hranici mezi dvěma státy.
- EP přijal 12. března usnesení o pokroku Chorvatska v roce 2008 poměrem hlasů 548:40:34 a vyjádřil uspokojení nad výsledky, jichž bylo dosaženo v Chorvatsku v celé řadě oblastí jako je boj proti korupci a organizovanému zločinu, zákon o národnostních menšinách a svobody tisku.
- Hraniční spor se Slovinskem by podle EP neměl být překážkou přístupových jednání.

2.6 Vnější vztahy EU

Východní partnerství

- Projekt „Východního partnerství“ (Eastern Partnership) bude představovat jedno ze tří hlavních témat jarního zasedání Evropské rady, které se uskuteční ve dnech 19. – 20. března.
- Východní partnerství je jednou z priorit českého předsednictví v oblasti vnějších vztahů EU, summit, na němž by měl být projekt oficiálně spuštěn, by se měl uskutečnit 7. května v Praze.

Sporné body

- Jeho hlavním problémem však prozatím zůstává otázka financování, jak ukázala i únorová schůzka Všeobecné rady, která opět potvrdila zejména rozpor mezi podporovateli Východního partnerství a naopak sympatizanty jižního směru vnější politiky EU (Francie, Řecko, Španělsko či

Itálie). Ne zcela konsensuální přítom byla zpočátku i otázka institucionální báze, obsahové náplně partnerství či skladby zemí, jejichž účast v projektu podporovaly jednotlivé členské státy.

- Komise poskytla ze zdrojů rozpočtu EU na období 2010–2013 600 mil. €, lze se tedy ptát, jaké projekty se z takto omezených zdrojů podaří uskutečnit. Na tom samozřejmě bude záviset i míra ambicióznosti cílů organizace.

Transatlantické vztahy

EU a Guantánamo

- Evropský parlament na svém plenárním zasedání 19. února přijal rezoluci, která přivítala lednové rozhodnutí prezidenta Obamy uzavřít během tohoto roku základnu na ostrově Guantánamo.

Vatanenova zpráva týkající se úlohy NATO v bezpečnostní struktuře EU

- Evropský parlament přispěl během svého únorového plenárního zasedání k otázce transatlantických vztahů ještě v momentu projednávání zprávy o vztazích EU a NATO, kterou z vlastní iniciativy navrhl poslanec EPP-ED Ari Vatanen. Zpráva vyvolala bouřlivou debatu a negativní ohlasy u některých poslanců svým „příliš proatlantickým zaměřením“.

Návštěva Hillary Clintonové v Bruselu

- Za nejdůležitější událost transatlantických vztahů ve sledovaném období lze považovat březnovou návštěvu nové americké ministryně zahraničí Hillary Clintonové v Bruselu, v jejímž rámci se setkala také s českým ministrem zahraničí Schwarzenbergem.
- Clintonová přivezla do Bruselu zejména „poselství“ nového prezidenta Obamy o tom, že hodlá mnohem více než v minulosti podporovat spolupráci USA a EU, a to především na poli boje proti klimatickým změnám a také spolupráce při čelení důsledkům ekonomické krize.

Vnější politika v transatlantických vztazích

- Vstřícného přijetí se v EU dostalo pozici současné americké administrativy vůči dění na Blízkém východě. Podobně byla přijata deklarovaná snaha Obamových USA o zlepšení vztahů s Ruskem

Obama v Praze

- Setkání samotného prezidenta Obamy na nejvyšší úrovni s představiteli členských států EU by se mělo uskutečnit na dubnovém summitu v Praze, který bude následovat po Obamově návštěvě summitu NATO, jenž se tentokrát uskuteční na francouzsko-německé hranici ve Štrasburku a Kehl.

2.7 Zemědělství

Kvalita potravin – Zpráva Marii Petreové

Evropská agentura pro kvalitu potravin

- Na zasedání Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova 17. února byla přijata zpráva rumunské poslankyně Marii Petreové (EPP-ED), která navrhuje vytvořit Evropskou agenturu pro kvalitu potravin.

Obsah Zprávy Marii Petreové

- Zpráva navrhuje větší preciznost při označování potravin – striktně místo původu primárních produktů, u zpracovaných produktů potom místo původu hlavních ingrediencí a místo zpracování. Důležitý je také požadavek na označování produktů živočišné výroby (mléka, masa, vajec) ze zvířat krmených GMO.
- Na druhé straně zpráva podporuje zjednodušení pravidel pro udělování značek chráněného zeměpisného původu.
- Nové označování se má týkat nejen výrobků dovážených do EU, ale také produktů ze samotné Unie.

I. PROJEDNÁVANÁ LEGISLATIVA (VYBRANÉ OBLASTI)

1.1 EVROPSKÝ PARLAMENT

Směrnice o ekodesignu a nařízení o ekoznačení

Výbor Evropského parlamentu pro životní prostředí 16. února podpořil návrhy Komise týkající se ekodesignu (KOM(2008)399) a ekoznačení (KOM(2008)401).

Legislativní pozadí

Komise je předložila loni v červenci s cílem zpřísnit stávající normy a/nebo je meritorně rozšířit – a s argumentem, že jejich implementací sice může dojít ke zvýšení cen některých výrobků, ale navýšení se uživatelům vrátí nižšími výdaji na energie.

Obsah návrhů

Ekoznačení by mělo být dobrovolné a neměla by jej provázet složitá byrokratická procedura a vysoké náklady (aby bylo přístupné i pro malé a střední podniky).

Výbor nepodpořil návrh, aby se značení vztahovalo i na potraviny či ryby – kvůli tomu, že není jasné, zda existují potřebná kritéria, na jejichž základě by značení mohlo být považováno za relevantní (Komise by měla v tomto směru předložit studii) – nebo na chemikálie, u nichž existuje riziko, že mohou při používání způsobit škody, přestože budou označeny (toxické či karcinogenní látky; mohly by však existovat výjimky). Na druhou stranu poslanci podpořili návrh, aby byly ekoznačky přidělovány i výrobkům snižujícím požadavky na testování zvířat, výrobkům s nižším dopadem na klimatickou změnu, produkci odpadů ap. (tj. aby tato kritéria byla při udělování značky brána v úvahu).

Kromě kampaní na zviditelnění ekoznačení by měly členské státy stanovit pravidla, jak ekoznačení zohlednit při veřejných zakázkách.

Tatarellova zpráva byla přijata poměrem 51:0:2. (Výbor pro průmysl v souvislosti s ekoznačením 10. března doporučil, aby se s ním primárně pracovalo v reklamních sděleních – viz změna článku 4, odst. 2 – a aby členské státy „daňově zohledňovaly“ vysoce energeticky účinné výrobky, což by se mělo

v adekvátní podobě odrazit i při zadávání veřejných zakázek, tj. zakázek nad 15 tis. € bez DPH, a/nebo obecně v oblasti průmyslu a služeb. Výbor pro uvedené hlasoval poměrem 45:2:0.)

Pokud jde o ekodesign, výbor podpořil, aby se původní směrnice 2005/32 již nevztahovala pouze na výrobky spotřebovávající energii, ale od roku 2012 i na ty, které spotřebu výrazně (byť nepřímo) ovlivňují.

Nesouhlasil ale (poměrem 24:27) s extenzivním seznamem, jenž by mohl potenciálně zahrnovat kupř. i oblečení či potraviny (s výjimkou dopravních prostředků obecně „pokrytých“ normami o schvalování typu). Pouze navrhl, aby Komise do roku 2012 předložila návrh, který by se týkal ekodesignu všech výrobků, tj. i těch, které žádnou energii nespotebovávají a u nichž existuje potenciál k tomu, aby v průběhu svého životního cyklu snížily své environmentální dopady. Csibiho zpráva jako celek byla podpořena poměrem 45:4:3.

Hodnocení

S ohledem na vymezení výboru Evropského parlamentu pro životní prostředí i jeho dosavadní angažmá nebylo možné očekávat nějaké zásadní změny návrhů Komise, krom jejich dalšího zpřísnění.

Nakonec se tak sice nestalo, dokonce došlo v některých parametrech k jejich uvolnění (např. omezení seznamu, na něž by se měla vztahovat směrnice o ekodesignu), je ale třeba brát v úvahu, že rozhodující bude až plenární zasedání Evropského parlamentu – a poté způsob, jak s návrhy naloží Rada.

Další vývoj

Tatarellova i Csibiho zpráva budou (podle posledních informací) projednávány na dubnovém plénu.

A je otázka, v jakém rozsahu budou texty ve znění výboru odsouhlaseny – a zda vůbec. Producenti např. hodlají lobbovat za to, aby ekoznačení nebylo „tvrdě“ svázáno pouze se známou stupnicí A až G, jež může být často matoucí, zvláště v případech, kdy ještě budou na trhu (paralelně) výrobky se ekoznačením podle původní verze směrnice.

Snížené sazby ve směrnici o DPH

Plénium Evropského parlamentu 19. února poměrem 636:14:18 souhlasilo se snížením DPH na některé zboží a služby, jak navrhla Komise ve svém textu na dílčí revizi směrnice 2006/112. Rada k výsledku došla 10. března.

Obsah návrhu

Poslanci (v podobě van den Burgovy zprávy) souhlasili s možností, aby členské státy uplatňovaly u vybraných služeb (primárně poskytovaných lokálně, s vysokým podílem lidské práce a s malým dopadem na fungování vnitřního trhu EU; stravovací a úklidové služby, péče o staré a nemocné v domácnosti, kosmetické služby, renovace soukromých obydlí s výjimkou stavebního materiálu, opravy kol, bot, oblečení, čištění oken ap.) a zboží (např. dětské autosedačky či knihy ve všech podobách) nižší než základní 15% sazbu DPH (nikoliv však sazbu nižší než 5 %, jak je možné na základě výjimek plynoucích z původní směrnice z roku 1992 a následných smluv u přistoupení k EU v osmnácti členských státech nyní, do roku 2010; nové řešení by na druhou stranu nemělo být časově omezeno).

Daňové zvýhodnění by se nemělo týkat alkoholických nápojů (ani těch poskytovaných v restauracích). Poslanci van den Burgovu zprávu odsouhlasili poměrem 334:312:13.

Hodnocení

Důvodem pro toto řešení bylo přesvědčení, že nižší DPH může (v době krize) napomoci zvýšit legální ekonomické aktivity a pomoci nastartovat hospodářský růst.

Současně jde o „znouzectnost“, protože mezi členskými státy, které v daňových otázkách stále disponují právem veta (a Evropský parlament je pouze konzultován), dlouhodobě nepanuje shoda, zda a jak směrnici o DPH komplexně revidovat.

Další vývoj

Rada návrh (změny v příloze IV směrnice 2006/112) jednomyslně schválila 10. března.

Výjimky nižší DPH by měli (krom výše uvedeného a poněkud nekonzistentně) využívat i Portugalci, pokud jde o mýto v Lisabonu a okolí, Kypřané u plynových lahví a (potenciálně, s nulovou sazbou, po předložení studie Komise) i Maltané u potravin a léčiv (od ledna 2011 do předložení definitivního řešení podle článku 402 směrnice 2006/112).

Do budoucna lze očekávat, že jakékoli posuny na poli DPH budou výrazně omezeny faktem, že minimálně šest zemí (mj. Německo, Bulharsko,

Dánsko, Litva, Estonsko) podmínilo svůj souhlas tím, že žádné další změny týkající se DPH nebudou (což by se mělo dotknout např. tendencí umožnit nižší DPH na zboží s nižší zátěží pro životní prostředí; jedinou možností v tomto směru bude nejspíš revize směrnice 2003/96 týkající se energetické účinnosti a CO₂, resp. daní z energií).

Maďarsko, Rakousko a Lotyšsko musejí kompromis z Rady ještě schválit na úrovni svých zemí. Všechny členské státy pak budou muset (budou-li chtít z revidované směrnice profitovat) normu (fakultativně) implementovat do svých právních řádů.

Z českého pohledu je podstatné, že snížené sazby DPH se nebudou dotýkat dětských plen.

Proto se předpokládá, že některé členské státy (mj. Česko, Maďarsko, Malta, Polsko, Portugalsko) budou moci být žalovány za to, že tyto sazby uplatnily (resp. pokud je po roce 2010 uplatní).

Zvýšení minimální sazby spotřební daně na tabák

Hospodářský výbor Evropského parlamentu přijal 2. března Becseyovu zprávu, čímž souhlasil s mírnějším navyšováním minimální sazby spotřební daně na tabákové výrobky.

Legislativní pozadí

Komise svůj návrh (KOM(2008)459) předložila loni v červenci s cílem zvýšit (do roku 2014) minimální sazby daně z cigaret a řezaného tabáku a zabránit potenciálnímu ad hoc „přeřazování“ konkrétních výrobků z jedné sazby do druhé (s cílem snížit daňové odvody).

Konkrétně by se změny měly dotknout směrnic 92/79 a 92/80 a jejich revizí, zejm. 95/59, 2002/10 a 2003/117.

Obsah návrhu

Minimální sazba daně z cigaret by měla od ledna 2012 činit 64 €/1000 cigaret, od ledna 2014 pak alespoň 75 €/1000 cigaret (Komise přitom navrhovala 90 €/1000 cigaret). V propočtu na jednu krabičku by mělo jít 1,5 € (v případě daně 75 €/1000 cigaret).

Pokud jde o řezaný tabák, Komise navrhovala daň alespoň 60 €/kg od ledna 2014, poslanci však podpořili pouze 43 €/kg od roku 2012 a 50 €/kg od roku 2014 (v případě doutníků 12 €/kg, resp. 22 €/kg).

Další vývoj

Evropský parlament má v dané otázce (podobně jako v případě DPH výše) pouze konzultační pravomoc. Finální schválení je tedy na konsenzu Rady reprezentující členské státy.

Plénium Evropského parlamentu by se mělo Becseyovou zprávou zabývat na svém prvním zasedání v březnu, kdy tak učiní Rada, není známo.

Směrnice o úpravě pracovní doby osob vykonávajících mobilní činnosti v silniční dopravě

Výbor Evropského parlamentu pro zaměstnanost 2. března odmítl (poměrem 23:17) vyjmutí OSVČ z rámce směrnice 2002/15, což by umožnilo, aby řidiči kamionů-OSVČ nebyli omezeni přísnými limity na týdenní objem pracovní doby.

Legislativní pozadí

Komise svůj návrh (KOM(2008)650) odůvodnila mj. tím, že OSVČ nad rámec svých povinností při řízení vykonávají řadu dalších činností, a tak na ně daná norma dopadá negativně.

Pokud by návrh nepředložila, směrnice by se na OSVČ vztahovala od 23. března „automaticky“ a OSVČ by údajně nemohly týdně pracovat až 86 hodin, ale pouze 48 hodin.

Obsah návrhu

Na plénu, které by mělo završit první čtení návrhu, o němž Evropský parlament spolurozhoduje s Radou, se očekává, že poslanci frakce EPP-ED podpoří původní návrh Komise.

I s argumentem, že Komise konstruovala návrh tak, aby tzv. nepravé OSVČ byly z jeho rámce vyloučeny, tj. aby statusu řidičů-OSVČ formálně nevyužívali zaměstnavatelé s cílem „překročit hranice“, které jejich zaměstnancům směrnice 2002/15 stanovuje.

Další vývoj

Plenární zasedání by se mělo danou otázkou zabývat v dubnu nebo květnu.

Je ale otázka, nakolik budou evropští lidovci úspěšní: proti není jen výbor Evropského parlamentu pro zaměstnanost, ale i Federace evropských pracovníků v dopravě (ETF).

Nařízení o statutu evropské soukromé společnosti

Plénium Evropského parlamentu 10. března souhlasilo s přijetím statutu evropské soukromé společnosti, jenž by měl malým a středním podnikům napomoci – s novou právní formou – snáze působit na unijním vnitřním trhu.

Odmítlo však benevolentní pravidla, pokud jde o základní kapitál a ochranu pracovníků.

Legislativní pozadí

Komise svůj návrh (KOM(2008)396) předložila loni v červenci coby součást tzv. Aktu o malém podnikání (Small Business Act) s cílem vytvořit statut evropské soukromé společnosti (s ručením omezeným) tak, aby byl co nejpružnější (umožňoval přesouvat společnost z jedné země EU do druhé, aniž by muselo docházet k deregistraci a opakované registraci), ale zároveň aby všechny ostatní otázky spjaté s fungováním společnosti (daně, účetnictví, pravidla zaměstnávání, bankrotu atd.) byly i nadále v kompetenci příslušných členských států a/nebo práva EU (pokud již existuje). Evropský parlament hrál v dané otázce pouze konzultační roli. Zpravodajem byl poslanec Lehne.

Obsah návrhu

Lehneova zpráva obsahovala požadavek, aby na sebe malé a střední podniky mohly vzít podobu evropské soukromé společnosti pouze v případě, že budou obsahovat tzv. přeshraniční prvek (tj. budou bezpodmínečně působit/„mít vazby“ alespoň ve dvou členských státech, přičemž danou podmínku splní do dvou let od založení).

Evropské soukromé společnosti se měly prokazovat i tzv. certifikátem solventnosti – jediné v tom případě by mohl jejich základní kapitál činit jen 1 € (v opačném případě 8 tis. €) – a měly by se, pokud jde práva a konzultace zaměstnanců, řídit primárně právem EU, jestliže alespoň 500 zaměstnanců dané evropské soukromé společnosti bude pocházet z jiné než domovské členské země (která současně garantuje „silnější ochranu“ pracovníků). Plénium dané „kvórum“ nakonec snížilo na jednu třetinu v případě firem do 1000 zaměstnanců, resp. na jednu čtvrtinu v případě firem s více než tisíci zaměstnanci (což může v některých případech znamenat rozvolnění podmínek uvedených výše).

Další vývoj

Plénium o Lehneově zprávě hlasovalo 10. března a s výjimkou uvedené změny ji nikterak zásadně nepozměnilo.

Současně poměrem 536:47:47 podpořilo, aby celý Akt o malém podnikání byl (navzdory předloze Komise) právně závazný (aniž by ale byl adekvátně formálně upraven).

Vysoké ceny mezinárodního roamingu

Výbor Evropského parlamentu pro průmysl 9. března poměrem 21:8:18 podpořil návrh Komise (a zprávu Valeanové) na prodloužení regulace roamingu a zahrnutí SMS a dat do jejího rámce. To vše od léta 2010.

Legislativní pozadí

Komise svůj návrh přeložila coby revizní: regulace hlasových roamingových služeb je v platnosti již od roku 2007 a měla skončit v roce 2010. Právě to byl důvod, proč návrh předložit a (případně) jej meritorně rozšířit.

Obsah návrhu

Výbor podpořil snížení ceny za jednu minutu roamingového hovoru z 0,46 € na 0,40 € (bez DPH) od roku 2010 (příchozí hovor by měl být tarifikován max. 0,16 €/min. bez DPH, hlasová schránka by měla být zcela zdarma). Nepodpořil však další („automatické“) snížení v letech 2011–2013 (0,37 €, resp. 0,13 € v roce 2011 a 0,34 €, resp. 0,10 € v roce 2012).

Rovněž se postavil za ukončení platnosti regulace v červnu 2012, zatímco Komise navrhovala až červen 2013. Na druhou stranu výbor návrh zpřísnil v tom směru, že požaduje účtování všech roamingových hovorů (odchozích i příchozích) po vteřinách, zatímco Komise tento požadavek označila za relevantní až po první půlminutě hovoru, která by byla účtována jako celek. Shoda mezi výborem a Komisí nastala ve věci regulace ceny roamingových SMS, jež by měla od 1. července 2009 dosáhnout nejvýše 0,11 € bez DPH (v tuto chvíli činí průměrně 0,29 €). Snížit by se měly i velkoobchodní ceny za data: strop by měl být nastaven na 0,50 € za MB (Komise požadovala 1 €) s tím, že účtování by mělo být prováděno po kilobajtech. Uživatelé datových služeb by měli být informováni v případě dosažení 80 % jimi stanoveného datového objemu, jež chtějí v daném zúčtovacím období využít, poté v případě dosažení 100 %, a pokud by dále pokračovali ve využívání datových služeb, operátor by je do konce zúčtovacího období (v zájmu jejich ochrany) „odpojil“. Objem datových služeb by měl být zastropován na maximum 50 € měsíčně a/nebo 20 MB měsíčně. Komise by měla návrh na revizi revidovaného nařízení předložit nejpozději v polovině roku 2011.

Další vývoj

V následujícím období se předpokládá zahájení neformálních jednání Evropského parlamentu s Radou, aby bylo možné společný kompromis předložit plénu Evropského parlamentu již v dubnu.

To znamená, že dohody mezi oběma institucemi by mělo být dosaženo do konce března. Existují ale signály, že např. Česko a Španělsko s navrženou regulací nesouhlasí (jak se ukázalo při projednávání v Radě listopadu 2008).

Schvalování typu automobilů a nové požadavky

Plénum Evropského parlamentu 10. března poměrem 610:34:20 schválilo Schwabovu zprávu týkající se schvalování typu automobilů, jež by měly být obligatorně vybaveny novými prvky (pro registraci, prodej a užívání).

Legislativní pozadí

Komise svůj návrh předložila s cílem zvýšit bezpečnost na silnicích, resp. snížit nehodovost v důsledku rozdílných technických parametrů vozidel v provozu, a zvýšit environmentální standardy automobilů.

Důvodem byl/je i fakt, že v současnosti existuje na padesát norem, které schvalování typu vozidel upravují.

Obsah návrhu

Schwabova zpráva se postavila za povinné vybavení automobilů elektronickým stabilizačním systémem (ESP) od listopadu 2011 (Komise navrhovala až rok 2012) či (v případě kamionů) nouzovým brzdovým systémem AEBS nebo systémem signalizace vybočení z jízdního pruhu (LDWS).

Do dvou let by se měly také prioritně používat pneumatiky s nízkým valivým odporem nebo obligatorní systémy kontroly tlaku v pneumatikách (TPMS) – v obou případech by se mělo dané opatření dotknout osobních automobilů. Na druhou stranu by ovšem měly existovat i výjimky – s odkladem až do roku 2018 nebo 2023, což kritizují zejména environmentalistické organizace.

Další vývoj

V následujícím období se předpokládá, že se daným návrhem bude zabývat Rada.

Nelze však předjímat, jak se k němu postaví, zvláště za situace, kdy by většina opatření nejspíše vedla ke zvýšení výrobní ceny většiny automobilů, a tudíž k jejich pravděpodobnému zdražení (o cca 100–300 € na automobil).

Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 1999/62/ES o výběru poplatků za užívání určitých pozemních komunikací těžkými nákladními vozidly*Legislativní pozadí*

Evropský parlament schválil 11. března 2009 v prvním čtení El Khadraouiovu zprávu týkající se revize směrnice o výběru poplatků za užívání pozemních

komunikací těžkými nákladními vozidly, tzv. směrnice o eurovině, poměrem 359:256:86.

Nejproblematictější body zprávy se týkaly poplatků spojených s dopravními zácpami, s nimiž nesouhlasili především poslanci frakce EPP-ED.

Poslanci argumentovali tím, že poplatky nepovedou k jejich omezení a dnes již tak zatíženou silniční nákladní dopravu postaví do složité pozice. Plénum většinu původních bodů týkajících se této problematiky nepodpořilo.

Změny odhlasované plénum EP

Poslanci odhlasovali většinu změn provedené před měsícem parlamentním výborem TRAN, vyjma bodů zahrnující dopravní zácpy mezi termíny externích nákladů. Vyjmuta byla také výpočetní metoda nákladů spojených se zácpami, která je ponechána na členských státech.

Podmínka uplatnit náklady spojené s dopravními zácpami na osobní automobily v případě, že budou uplatněny na nákladní dopravu, také nebyla přijata. Princip výpočtu poplatků spojených s náklady na dopravní zácpy na přetížených silnicích v době dopravní špičky zůstal zachován.

Směrnice tedy operuje s výpočtem externích výdajů spojených s ovzduším a hlukem. Podle studií by náklady nákladní dopravy neměly stoupnout o více než 3 %.

Nyní se bude v rámci spolurozhodovací procedury postojem Evropského parlamentu zabývat Rada. Spornou bude hlavně otázka povinnost použít získaných finančních prostředků k rozvoji alternativních druhů dopravy, jež navrhuje poslanci.

Návrh směrnice, kterou se stanoví postihy proti zaměstnavatelům státních příslušníků třetích zemí s nelegálním pobytem

Stav legislativního procesu

Poslanci Evropského parlamentu přijali v prvním čtení 19. února 2009 poměrem 522:105:34 zprávu zpravodaje Favy (Itálie, PES) týkající se návrhu směrnice penalizovat zaměstnavatele nelegálních přistěhovalců.

O obsahu směrnice jsme informovali podrobněji v předchozím monitoringu. Na návrh zpravodaje je text doplněn o deklaraci, která v budoucnu neomezuje přijímat další legislativu týkající se úpravy subdodavatelů. Rada s deklarací souhlasila na zasedání Výboru stálých zástupců (Coreper) 11. února 2009. Jedním z podstatných bodů je, že zaměstnavatel nájímající si pracovníky přes třetí stranu, bude za to, zda je pracovník ze třetí země v EU legálně, zodpovídat.

Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2003/88/EC o některých aspektech úpravy pracovní doby

Stav legislativního procesu

Rada ve formaci pro sociální věci na svém zasedání 9. března nepřijala pozměňovací návrhy EP týkající se směrnice o pracovní době.

Šest týdnů po druhém čtení Rady vznikne dohodovací výbor, který bude mít opět šest až osm týdnů na vytvoření společného textu. Pod taktovkou českého předsednictví se sešel Výbor stálých reprezentantů (COREPER), aby 11. března vypracoval kompromisní text k postoji EP.

Ke společnému postoji Rady Výbor vypracoval 20 pozměňovacích návrhů. Tento text bude klíčovým při první schůzce dohodovacího výboru 17. března.

Stálí zástupci členských států řešili hlavně otázku výjimky z maximální 48hodinové týdenní pracovní doby, jež chce zachovat většina členských států. Proti se stavěly Rakousko, Portugalsko, Řecko, Kypr, Lucembursko, Španělsko a Belgie. Státy dospěly ke kompromisu také v otázce doby odpočinku, která by měla být „okamžitá, adekvátní a opodstatněná“. Délku tohoto odpočinku stanoví členské státy.

Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o průmyslových emisích (integrováné prevenci a omezování znečištění)

Stav legislativního procesu

Evropský parlament přijal 10. března v prvním čtení Krahmerovu zprávu týkající se integrované prevence a omezování znečištění (KOM(2007)844) poměrem 402:189:54.

Poslanci požadují posílení implementace nejlepších dostupných technik (BAT) a definici přísnějších limitů pro určitá spalovací zařízení a látky jako SO₂, NOX nebo CO. Poslanci podpořili návrh zpravodaje návrhu vytvořit Komisi v procesu komitologie tzv. bezpečnostní síť, kterou by znečišťovatelé již nemohli překročit.

Emisní limity budou stanoveny ve shodě s BAT s možností individuální úpravy podle místní situace. Směrnice bude pokrývat zařízení spadající do kategorií jako metalurgický, chemický a papírenský průmysl, zpracování potravin, rafinerie, spalovací zařízení, zařízení na spalování odpadu, zařízení na spoluspalování odpadu a zařízení produkujících oxid titaničitý.

Zařízení s kapacitou méně než 50MW a provozem menším než 500 hodin ročně budou

z působnosti směrnice vyloučeny. Poslanci přijali pozměňovací návrh, ve kterém také žádají, aby se při výpočtu celkového jmenovitého tepelného příkonu u spalovacích zařízení používaných ve zdravotnických zařízeních brala v úvahu pouze normální provozní kapacita.

Plénum zamítlo návrh Komise na rozšíření působnosti směrnice na intenzivní chov drůbeže a na rozlišení mezi různými druhy drůbeže. Směrnice by se týkala pouze zařízení s kapacitou 40 000 kusů drůbeže, jak je tomu v současné době. Plénum přijalo pozměňovací návrhy vedoucí k větší flexibilitě a snížení administrativní zátěže.

II. AKTUÁLNÍ PROBLÉMY

2.1. BUDOUCNOST EU

Lisabonská smlouva – ratifikace

Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR schválila 18. února po několika měsíční debatě text Lisabonské smlouvy. Pro bylo 125 poslanců, proti 61, přičemž hlasování se účastnilo 197 poslanců. Smlouvu podpořili poslanci sociálních demokratů a zelených, klub vládní ODS hlasoval nejednotně. Pro hlasovalo 33 z 79 členů klubu. Jednoznačně proti Lisabonské smlouvě se vymezovala KSČM.

V dubnu bude o smlouvě hlasovat Senát. Schválení smlouvy je podmíněno ústavní (tří pětinovou) většinou. Senátoři schválení Lisabonské smlouvy podmiňují schválením smlouvy o umístění amerického radaru a změnou jednacích řádu, která by připravila tzv. vázaný mandát, který má zajistit, aby vláda nemohla bez vědomí parlamentu přenášet kompetence na Brusel.

Příslušný zákon by měli poslanci dostat k posouzení v březnu.

Lisabonská smlouva – budoucnost Evropské komise

Fakt, že Lisabonská smlouva dosud nebyla řádně ratifikována (včetně podpisů hlav států a dokončení všech řízení u ústavních soudů pro posouzení souladu smlouvy s ústavním pořádkem té které členské země) ve všech členských státech EU, nadále pokládá otazník nad dalším osudem Evropské komise.

Návrh Nicolase Sarkozyho

Francouzský prezident Sarkozy dokonce využil mimořádného summitu Evropské rady, který byl svolán na 1. března a měl se zabývat především problémem ekonomické krize, aby de facto navrhl prodloužení funkčního termínu dosavadní Komise.

Irové by si podle Sarkozyho měli zopakovat hlasování o „Lisabonu“ (jak je k tomu vyzývají závěry Evropské rady z prosince 2008) před tím, než zástupci členských států nominují osobu budoucího předsedy Komise. Irské referendum je předběžně plánováno na říjen 2009, Barrosova Komise by tedy měla zůstat v úřadě až do 31. října a eventuálně i po tomto datu.

To v případě, že by se při opětovné irské ratifikaci, případně u jiné ze čtyř zemí, které ještě zcela nedokončily ratifikační proces, vyskytly další problémy.

Další varianty

Někdejší místopředseda Konventu o budoucnosti Evropy, který připravoval ústavní smlouvu, Jean-Luc Dehaene (Belgie, EPP-ED) přitom navrhuje jinou variantu, která mnohem více počítá s tím, že smlouva nakonec ratifikována bude. Podle ní by v červenci 2009, po volbách do EP měl následovat mimořádný summit, na kterém hlavy států a vlád vyberou předsedu Komise s pomocí již ustanovených parlamentních frakcí. Slyšení komisařů by se potom uskutečnilo až po irském referendu a nová Komise by se ujala úřadu nejpozději v listopadu či prosinci roku 2010.

Legislativní pozadí problému

Skutečnost, že Smlouva z Nice podle Protokolu o rozšíření počítá se snížením počtu komisařů oproti počtu členských států po dosažení počtu 27 členů EU, zatímco Lisabonská smlouva zachovává princip jedna země = jeden komisař až do roku 2014, vedla dokonce k vážným úvahám o prodloužení funkčního období dosavadní Barrosovy Komise do doby, než vstoupí v platnost Lisabonská smlouva. Evropská rada by se přitom měla zabývat výběrem kandidáta na předsedu Komise co nejdříve po červnových volbách do Evropského parlamentu, který bude o osobě předsedy a jím sestaveném týmu hlasovat. O datu konání druhého irského referenda ovšem zřejmě nebude rozhodnuto do červnového zasedání Evropské rady, ČR po hlasování Poslanecké sněmovny čeká na verdikt Senátu a podpis prezidenta, který chybí pod Lisabonskou smlouvou také v Polsku a Německu.

Paradoxní je, že proces výběru předsedy Komise by mohl de facto bez problémů začít již v červenci, po volbách do EP (i když i zde existují pochyby – podle Lisabonské smlouvy by měl být mandát předsedy Komise více politický, výraznější roli by tedy při nominaci kandidátů měla hrát síla jednotlivých frakcí po červnových volbách. Nový předseda však potom zřejmě nebude schopen sestavit svůj tým, s nímž má předstoupit ke „grilování“ ze strany EP, protože jednoduše není jasné, kolik osob tento tým má mít. Logicky by se mělo postupovat v souladu s platnou

Smlouvou z Nice, zmenšení Komise a odebrání komisaře některé zemi je však natolik závažný a sporný krok, že se jej EU prozatím zdráhá učinit.

Varianta zmenšené Komise

Nová Komise by měla mít maximálně 26 členů, existuje tedy i scénář, podle kterého by byl sestaven přibližně v polovině října tým z 26 komisařů (včetně předsedy), zástupce 27. země by se potom stal Vysokým představitelem EU pro zahraniční a bezpečnostní politiku, kterého neschvaluje prozatím Evropský parlament, ale pouze nominuje Rada. Po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost by se Vysoký představitel pro SZBP stal v souladu se smlouvou místopředsedou Komise.

Kdo místo Barrosa?

Je ovšem také otázkou, kdo může být potenciálním nástupcem současného předsedy Barrosa, který byl nominován za EPP-ED, tedy za vítěznou stranu z voleb v roce 2004. V táboře druhé největší frakce, socialistů (PES) totiž prozatím nepanuje shoda na skutečně silném kandidátovi, dokonce se hovoří o potenciální podpoře kandidáta EPP-ED.

Evropský summit regionů a měst

České předsednictví pořádalo 5.–6. března 2009 Evropský summit regionů a měst, kterého se účastnilo na 500 zástupců, mezi než patřili členové Výboru regionů, primátoři evropských hlavních měst, nejvyšší představitelé ostatních evropských institucí, europoslanci, představitelé české vlády, reprezentanti místních a regionálních samospráv.

Ústředním tématem summitu byla politika soudržnosti, ekonomický vývoj ve světě nebo schopnost Evropy reagovat na světovou krizi. Představitelé se shodli, že EU nemůže čelit současným problémům bez aktivního zapojení regionálních a lokálních samospráv.

V době krize je to obzvláště podstatné, že by EU měla eliminovat institucionální bariéry mezi jednotlivými úrovněmi vlády. Evropský systém víceúrovňového vládnutí je závislý na partnerství, principu subsidiarity a rozdělení kompetencí mezi těmito úrovněmi. Summit se proto zabýval perspektivou Lisabonské nebo červnovými volbami do EP.

Zástupci regionů a měst se shodli také na tom, že regiony a města jsou první, kterých se světová krize dotkla. Odsoudili možný národní protekcionismus v EU, žádali Evropskou komisi, aby připravila bílou knihu o územní soudržnosti, jež by svým vymezením, cíli a financováním zaručila rovnost a solidaritu mezi různými územími a účinně by přispěla k tomu, aby se dbalo na

ochranu klimatu, na důsledky globalizace a demografické výzvy.

Na summitu vystoupila také komisařka pro regionální politiku Danuta Hübner, která zdůraznila za prvé potřebu územní soudržnosti, jež není omezena na pomoc znevýhodněným regionálním oblastem. Podpořila nutnost spolupráce mezi různými oblastmi, i uvnitř jedné země. Hübner vybízí k nekrácení investic do ekologických projektů, které se v době krize mohou zdát nepotřebné. Podle komisařky je politika životního prostředí v centru kohezní politiky podpory zaměstnanosti, růstu a konkurenceschopnosti. Ze Strukturálních fondů pro roky 2007–2013 má na tuto prioritu být vynaloženo 105 mld.eur.

Závěry summitu budou předloženy v podobě deklarace Výborem regionů na jarním zasedání Evropské rady.

2.2 ENERGETIKA

Energy Recovery Plan

Na zasedání Rady ministrů 19. února, které se zabývalo mimo jiné revizí evropské energetické strategie, Komise představila návrh na financování projektů souvisejících s již schválenou či teprve projednávanou legislativou týkající se energetické politiky. Jedná se především o klimaticko-energetický balíček či záměry revize evropské energetické strategie (Second Strategic Energy Review – 2nd SER; viz předchozí monitoringy).

Má jít o alokaci celkem 3,75 mld. € na projekty související např. s rozvojem technologie CCS, investicemi do obnovitelných zdrojů, ale také projekty nových produktovodných transevropských sítí a projekty mající z dlouhodobého hlediska řešit palčivou problematiku zabezpečení zásobování EU energetickými surovinami (budování zásobníků na zemní plyn či investice do technologie LNG a jejího dalšího možného využívání).

Návrh alokace finančních prostředků

Komise podle návrhu zveřejněného 19. února, který pozměňuje její původní návrh z 28. února, navrhuje alokovat cca 1,4 mld. € do nových projektů propojovacích sítí plynovodů, 725 mil. € má být věnováno pro zajištění vzájemného propojení rozvodných sítí u elektřiny.

Zajímavé je, že speciální částka 10 mil. € má být věnována na žádost ostrovních států, Kypru a Malty na projekty týkající se malých ostrovních států. Itálie má získat 100 mil. € na zajímavý projekt plynovodu dopravujícího alžírský plyn. Státy nejvíce zranitelné v souvislosti s energetickou závislostí na Rusku pro-

testovaly proti původně malé alokaci v rámci prvního návrhu Komise, v únorovém návrhu proto došlo například ke zdvojnásobení částky pro vybudování plynového propojovacího koridoru mezi Bulharskem a Řeckem, ČR potom obdržela 35 mil. € oproti původním 20 mil. € na budování dalších zařízení určených ke skladování zemního plynu.

Slovensko má obdržet další finanční prostředky, které by mu měly umožnit podílet se na českém, případně rakouském zásobování plynem, podobná možnost „obrácení“ toku plynu a zásobování Slovenska plynem z území dalších států závislých na externích dodávkách se přitom ukázala jako velmi důležitá v souvislosti s rusko-ukrajinskou krizí (Slovensku tenkrát tuto možnost poskytla ČR). Poněkud paradoxní ovšem je, že se ve výčtu zemí, které mají benefitovat z prostředků určených na podobné projekty objevily i státy jako Lucembursko či Finsko, které by v rámci „obrácení toku plynu“ muselo de facto dodávat plyn do Ruska.

Půl miliardy euro chce dále Komise věnovat na projekty využívání větrné energie v pobřežních oblastech a 1,15 mld. € na rozvoj technologie geologického ukládání CO₂, tedy CCS. Významné prostředky v této souvislosti obdrží Itálie a Francie. Na projekt Nabucco má být oproti tomu investováno z přidělených zdrojů rozpočtu Společenství „pouze“ 200 mil. €. Komise chová naději, že těžiště investic do tohoto prozatím ne zcela jistého projektu bude v budoucnosti spočívat také na soukromém sektoru.

Sporné body

Debata nad finanční stránkou energetické politiky není prosta problémů. Na jedné straně je to skutečnost, že jsou do určité míry zvýhodněny projekty související s již schválenou legislativou (tedy především klimaticko-energetický balík) před projekty, které by mohly z dlouhodobého hlediska řešit také otázku energetické bezpečnosti Evropy, ale jsou považovány za strategické. Zástupci některých zemí kritizovali fakt, že otázka energetiky je projednávána v souvislostech ekonomické krize, tedy že projekty jsou posuzovány z hlediska omezených finančních prostředků, které mohou jednotlivé země do jejich realizace vložit.

Plátcí versus příjemci

Nejsilnější obavu z toho, že daná země do realizace energetických projektů více vloží, než se jí nakonec na jejím území vrátí, deklarovala Francie, která se má na zmíněné částce 3,5 mld. € podílet asi z 15 %. Projevilo se to především na diskusi o důležitém problému budování zásobníků na zemní plyn ve státech, v nichž tato možnost dlouhodobého

skladování plynu prozatím neexistuje a které jsou z toho důvodu extrémně zranitelné pro případ přerušení externích dodávek (např. projekt budování těchto zásobníků v Polsku a další projekty podporované Komisí). Ze strany členských států, pro které energetická bezpečnost zemí výrazně závislých na externích dodávkách z Ruska nepředstavuje bezprostřední problém, byla zaznamenána menší ochota podílet se na takových projektech. Čistí plátcí do rozpočtu EU (vedle Francie také Nizozemí, Švédsko či Velká Británie) projevují určité rozladění nad tím, že mají být jakýmiisi sponzory podobných projektů, které se týkají zemí výrazně závislých na externích dodávkách energetických zdrojů, zejména plynu (Slovensko a Bulharsko například pod vlivem proběhnuvší plynové krize obdržely z rozpočtu EU navíc částku 20 mil. € určenou na budování infrastruktury zajišťující propojení stávajících energetických sítí).

Otázka financování evropských energetických projektů ze společných zdrojů je ožehavá, protože do hry vstupuje řada faktorů. Státy, které představují největší přispěvatele do rozpočtu EU, nezřídka spojují otázku společného financování projektů energetické bezpečnosti, které jsou pohříchu důležité obvykle více pro ty státy, jež se nacházejí ve skupině čistých příjemců rozpočtu EU (státy střední a východní Evropy), také s vyšší mírou komunitárního rozhodování o energetickém mixu, jež využívají jednotlivé členské státy. Vrací se zde tedy otázka, do jaké míry má být energetická politika EU „společná“, tak aby se našla jakási přirozená rovnováha mezi přínosy společného financování pro projekty k zajištění dlouhodobé energetické bezpečnosti EU a mezi potřebnou mírou nezávislosti v rozhodování členských států o tom, jaké zdroje budou využívat na svém území k výrobě energie.

Současný trend se bohužel ubírá více tím směrem, který podporuje financování z rozpočtu EU pro projekty spojující energetickou politiku s bojem proti klimatickým změnám, než pro skutečně potřebné projekty zajištění energetické bezpečnosti, jejichž strategický význam je důležitý spíše pro nové členské státy a nedotýká se tolik EU-15. Výtky ovšem v tomto případě netřeba tolik směřovat ke Komisi, která jeví snahu o kompromisní řešení, jako spíše ke státům EU-15 a jejich projevům na jednání Rady.

Reálným problémem ovšem také je, odkud eventuelně prostředky společného rozpočtu na energetické či jiné „pohotovostní“ projekty (typu Economic Recovery Plan), tedy výdaje, s nimiž finanční perspektiva vytvářená v letech 2005–2006 pochopitelně nepočítala, získat.

Revize finanční perspektivy, která by vyšla vstříc návrhu Komise na využití nespotřebovaných financí z Nadpisu 2 (de facto společná zemědělská politika) za rok 2008 pro zvládnutí ekonomické krize v roce 2009, byla odmítnuta blokační menšinou šesti členských států.

Závěry Rady k 2nd SER

Únorová Rada ministrů pro energetiku nakonec přijala závěry týkající se Strategic Energy Review, které představovaly přípravu pro březnové zasedání Všeobecné rady a především pro jednání Evropské rady, summit se uskuteční ve dnech 19. – 20. března.

Kontroverze přitom nadále vyvolávají dva z ojedinělých legislativních návrhů, které 2nd SER, zahrnující především doporučení a strategické směry energetické politiky do roku 2050, obsahuje. Jedná se o Návrh směrnice ukládající členským státům povinnost zajišťovat minimální rezervy surové ropy a/nebo ropných produktů a o sdělení Komise ve věci směrnice č. 2004/64/ES z dubna 2004, která se týká opatření pro zabezpečení dodávek zemního plynu. Návrh obsahuje požadavek na udržování minimálních zásob ropy ze strany členských států na dobu 90 dnů, zpřísnění monitoringu ropných zásob a kooperaci s Mezinárodní agenturou pro energetiku (IEA). Sdělení Komise potom vyzývá k revizi směrnice z roku 2004, která by vyžadovala podobné povinnosti zabezpečení rezerv zemního plynu na určité minimální období, jako je tomu v případě ropy, což s sebou pochopitelně nese zmíněnou nutnost výstavby zásobníků na zemní plyn.

Na druhé straně Rada potvrdila šest prioritních směrů pro nové infrastrukturní projekty (tzv. jižní koridor pro zabezpečení dodávek plynu pro jižní a jihovýchodní Evropu; diverzifikace dodávek plynu do Evropy prostřednictvím LNG; zajištění propojení Pobaltí prostřednictvím energetických sítí se zbytkem Evropy – v případě závěrů Rady se počítá ovšem pouze s elektrickými přenosovými sítěmi; nová energetická strategie pro Středomoří – Středomořský energetický okruh; severojižní propojovací trasy pro přepravu plynu a elektřiny pro zvýšení energetické bezpečnosti střední a jihovýchodní Evropy; Severní moře a jeho naleziště energetických surovin).

Paradoxní ovšem je, že podle závěrů Rady nemají tyto nové projekty znamenat revizi dosavadní strategie v oblasti TEN-E, tedy transevropských energetických infrastrukturních projektů.

Zástupci Rakouska a Irska zase vyjadřovali znepokojení nad faktem, že se v návrhu závěrů Rady komentujících 2nd SER objevila formulace, podle níž je cestou k zajištění nezávislosti členských stá-

tů na externích zdrojích maximální využití zdrojů vlastních, a to nejen obnovitelné energie, ale také fosilních paliv a (pokud se k tomu daný členský stát rozhodne) i jaderná energie.

2.3 FINANCE A EKONOMIKA

Plnění konvergenčních (stabilizačních) programů v dobách ekonomické krize

Ekonomická krize, která zasáhla členské státy EU v rámci EU-15 i EU-12 se projevuje i na plnění konvergenčních a stabilizačních kritérií ze strany členů eurozóny, i těch států, které se na převzetí společné měny teprve připravují. Komise 18. února zveřejnila evaluaci upravených stabilizačních a konvergenčních programů 17 zemí a proti šesti z nich ohlásila zahájení řízení pro nadměrný rozpočtový deficit.

Jedná se o Řecko, podle očekávání Irsko a Lotyšsko a také Španělsko, Francii a Maltu. Od roku 2008 je předmětem tohoto řízení ještě Velká Británie, která musí snížit rozpočtový deficit pod povolená 3 % HDP do roku 2010, Komise však toto očekávání označila za zcela nerealistické, v britském případě se naopak očekává do příštího roku značné prohloubení deficitu.

Kritická situace v Lotyšsku

Zřejmě nejproblematičtější členem z této šestice je Lotyšsko, jehož vládní dluh dosahoval v roce 2008 3,5 % HDP, vlivem hospodářské krize, která zemi výrazně postihla a způsobila i určitou politickou nerovnováhu, se v letošním roce očekává prohloubení tohoto deficitu na více než 6 % HDP. Komise vzhledem k problémům, v nichž se země nachází a které si vyžádaly dokonce půjčku z rozpočtu EU ve výši více než 3 mld. €, již v lednu schválila Rada, prozatím neurčila pro Lotyšsko žádné podmínky ani kalendář pro snižování deficitu, jako je tomu v případě řízení pro nadměrný deficit zvykem.

Situace dalších zemí

Malta očekává v roce 2009 naopak pokles rozpočtového deficitu oproti roku 2008, kdy podobně jako v lotyšském případě dosahoval 3,5 % HDP, na hraně povolené hranice 60 % HDP se však pohybuje celkový dluh veřejných financí na Maltě. Španělsko očekává podobně jako Lotyšsko v tomto roce prohloubení rozpočtového deficitu. Zadlužení řeckého rozpočtu bylo v rozporu s konvergenčními kritérii již v roce 2007, v loňském roce se dařilo vládě deficit snižovat, ekonomická krize však způsobí v tomto roce další opětovné prohloubení dluhu, i když ne

v takové míře, jak se očekává ve španělském a samozřejmě lotyšském případě. Irský rozpočtový dluh skokově narostl v roce 2008 oproti roku předchozímu (z 0,2 % HDP na více než 6 % HDP), tyto problémy tedy nelze ztotožňovat pouze s ekonomickou krizí, jak vyplývá i z vyjádření Komise. Závažné ovšem je, že současná situace neslibuje zlepšení, ale spíše prohloubení, podle odhadů Komise by míra irského vládního deficitu měla v letošním roce překročit 10% HDP a se zlepšením nelze počítat ani v roce následujícím. Francii, která měla s neplněním „rozpočtového“ konvergenčního kritéria problémy již v předchozích letech, se dostalo od Komise pokárání, že její vláda nedokázala dostatečně využít příznivou situaci z roku 2007 pro zmírňování deficitu, takže bude zřejmě kopírovat řecký případ.

Komise kromě toho prověřovala situaci dalších 11 zemí, vedle Bulharska, Švédska, Dánska či Finska, které se mohou „pochlubit“ přebytkovými rozpočty, to bylo také Estonsko, jehož potíže jsou větší, na rozdíl od Lotyšska se však vládě prozatím daří držet rozpočtový deficit okolo tříprocentní hranice. Německo, které se potýkalo s nevyrovnaností rozpočtu již v minulosti, naopak do roku 2010 tuto hranici zřejmě překročí. Komise se zabývala také případem Maďarska, které již v listopadu 2008 muselo žádat o pomoc od Mezinárodního měnového fondu a Světové banky. Maďarsko od počátku nemělo tak výrazný problém s plněním „rozpočtového“ kritéria jako s celkovým zadlužením země, deficitem veřejných financí.

V případě ČR, která ještě nedávno měla s plněním konvergenčních kritérií problémy, byla naopak konstatována optimistická předpověď, v letošním i příštím roce by se vládní deficit mělo podařit udržet pod 2 % HDP.

Ekonomická krize v politické strategii Komise pro rok 2010

Téma ekonomické krize na přelomu února a března opět dominovalo i některým dalším událostem v EU.

18. února Komise zveřejnila pravidelnou politickou strategii pro nadcházející rok (2010) se čtyřmi prioritními oblastmi, v jejichž výčtu hlavní úlohu hraje ekonomická (ale také sociální) obnova Evropy (dalšími třemi prioritami jsou boj proti klimatickým změnám v souvislosti s kodaňskou konferencí, která má v prosinci 2009 připravit „nové Kjóto“, „důraz na občana“ v EU a EU jako globální aktér).

V konkrétnější rovině strategie Komise hovoří o přijetí všech legislativních návrhů, které se týkají ekonomické krize a Evropského plánu ekonomické obnovy a také o „hluboké reformě“ rozpočtové po-

litiky EU, jejíž návrh byl ohlášen již před třemi lety v souvislosti s revizní klauzulí finanční perspektivy 2007–2013, nad konkrétní podobou se však prozatím vznášejí otazníky.

Zveřejnění de Larosièrovy zprávy

Očekávaná de Larosièrova zpráva zveřejněná 25. února navrhuje nový systém supervize nad evropským finančním sektorem a trhem, konkrétně nad osobním bankovníctvím i nad sektorem pojišťovnictví. Pod vedením Evropské centrální banky by navíc měla podle zprávy vzniknout speciální instituce, která by se měla zabývat odhadem a prognózou rizik, disponující systémem včasného varování vůči dalším jednotkám systému.

„Český“ summit a „polský“ minisummit

České předsednictví na 1. března svolalo mimořádný neformální zasedání Evropské rady, kterému z polské iniciativy předcházela jakási „minisummit“ devíti států střední a východní Evropy (ČR, Slovensko, Maďarsko, Polsko, Litva, Lotyšsko, Estonsko, Bulharsko a Rumunsko), který vyjadřoval znepokojení nad plány některých zemí západní Evropy v souvislosti s ekonomickou krizí, které podle nich směřují k dvourychlosti Evropě.

Zástupci střední a východní Evropy se ohradili především proti narůstajícím tendencím protekcionismu (za jeho příznak byl považován především francouzský plán na záchranu automobilového průmyslu), což bylo téma, jež chtělo na březnovém mimořádném summitu Evropské rady akcentovat také české předsednictví. Francie nakonec v předvečer konání summitu ohlásila, že její plán na záchranu automobilového průmyslu si nebude klást žádné podmínky týkající se lokace výrobních závodů, což přivítala Komise a kvitovaly také závěry summitu.

Na „minisummitu“ států střední a východní Evropy zazněl také z dalších důležitých závěrů, který se týkal odmítnutí návrhu maďarského premiéra Gyurcsányho, který žádal regionální pomoc pro střední a východní Evropu ve výši 180 mld. €. Proti tomu se však ohradili především zástupci Polska a ČR, jejichž státy podle slov politických zástupců finanční pomoc nepotřebují, a na druhé straně poukazovali na situaci některých západoevropských zemí typu Řecka či Irska.

Otázka finanční pomoci má být podle jejich slov směřována s ohledem na individuální potřeby jednotlivých zemí a zástupci Polska a především ČR důrazně varovali před paušálním označováním regionu střední a východní Evropy coby regionu postiženého ekonomickou krizí. Signifikantní v té

souvislosti je (u vědomí toho, že nic neznejštuje případné investory tolik jako zařazení příslušné země mezi „rizikové“), že se zmíněného minisummitu nezúčastnili zástupci Slovinska.

2.4 JUSTICE A VNITRO

Azylová politika

Evropský úřad pro koordinaci azylové politiky

Oblibu EU v zakládání nových institucí do určité míry potvrdil návrh, který 18. února představil francouzský komisař pro oblast justice a vnitra Jacques Barrot. Podle něho má být do roku 2010 vytvořen nový úřad pro koordinaci azylové politiky EU (European asylum support office) s více než 90 stálými zaměstnanci a provozem financovaným z rozpočtu EU.

Ze stávající finanční perspektivy (tedy do roku 2013) by měla být na zřízení a provoz instituce vyčleněna částka cca 40 mil. €. Management tohoto úřadu má kombinovat mezivládní a komunitární princip – předsednictvo má sestávat ze zástupců každého členského státu a zástupců Komise. O umístění sídla úřadu rozhodnou hlavy států a vlád, Komise přitom logicky preferuje Brusel.

Legislativní pozadí

Nejedná se ovšem čistě o nápad komisaře Barrota, s vytvořením této instituce počítal už Sarkozyho Evropský pakt pro azylovou a imigrační politiku, který přijaly hlavy států a vlád na zasedání Evropské rady v říjnu 2008.

Náplň činnosti úřadu

Podle Barrota má úřad například zabránit současné situaci, v níž některé členské státy výrazně „zaostávají“ v počtu kladně vyřízených žádostí o azyl.

Komisař explicitně jmenoval Slovensko, Slovinsko či Řecko, které podle něho uplatňují přísnější azylovou politiku než Rakousko, Belgie, Švédsko či Itálie. Ve jménu společné azylové politiky EU a harmonizace na tomto poli by tedy takové rozdíly v přístupu jednotlivých států k žádostem o azyl měly být odstraněny.

Otázkou je fungování v praxi, protože navrhovaný úřad nemá mít rozhodovací pravomoci, ale pouze „podpůrnou“ úlohu, včetně blíže nespecifikované pomoci zemím, které jsou obzvláště zranitelné vůči imigračním vlnám (dva malí členové EU – Kypr a Malta), a spolupráce s úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky.

2.5 ROZŠÍŘOVÁNÍ EU

Chorvatsko

Určení mořských hranic mezi Slovinskem a Chorvatskem je spor trvající již od roku 1991 a v současnosti blokuje vyjednávací kapitoly Chorvatského přistoupení k Unii.

Komise proto navrhla vytvořit nezávislou skupinu v čele s bývalým finským prezidentem Martti Athisaarim. Obě země s vytvořením dané skupiny souhlasily. První jednání, které vedl komisař pro rozšiřování Oli Rehn, se uskutečnilo 11. března. Skončilo však bez konkrétního výsledku.

Chorvatsko dalo najevo, že by toto jednání využilo k formulaci svých požadavků před předáním případu k Mezinárodnímu soudu v Haagu. Chorvatsko také požaduje okamžité obnovení přístupových kapitol, které blokuje Slovinsko.

Slovinsko nicméně trvá na tom, že rozhodčí skupina by měla vytyčit mořskou hranici mezi dvěma státy.

Spor je podle Slovinska politický, a proto nevyžaduje soudní řízení. Chorvatsko pokračuje v reformačním procesu, i přes současné zmrazení přístupových jednání tak, aby mohlo otevřít jednu z neotevřených kapitol jako např. daně.

EP přijal 12. března usnesení o pokroku Chorvatska v roce 2008 poměrem hlasů 548:40:34 a vyjádřil uspokojení nad výsledky, jichž bylo dosaženo v Chorvatsku v celé řadě oblastí jako je boj proti korupci a organizovanému zločinu, zákon o národnostních menšinách a svobody tisku. Poslanci Chorvatsko kritizovali za vysoký schodek veřejných financí, přetrvávající bilaterální spory s jeho sousedními státy a doporučili vyvinout větší úsilí při spolupráci s Mezinárodním trestním tribunálem.

Hraniční spor se Slovinskem by podle EP neměl být překážkou přístupových jednání.

2.6 VNĚJŠÍ VZTAHY EU

Východní partnerství

Projekt „Východního partnerství“ (Eastern Partnership) bude představovat jedno ze tří hlavních témat jarního zasedání Evropské rady, které se uskuteční ve dnech 19. – 20. března.

Legislativní a politické pozadí

Jedná se o projekt, který má na základě návrhu (sdělení) Komise z 3. prosince 2008 zahrnovat na jedné straně EU a na straně druhé státy postsovětského prostoru (Ukrajina, Moldávie, Bělorusko a tři státy

jižního Kavkazu – Gruzie, Arménie a Ázerbájdžán). Rusko, kterému někdejší polská a švédská iniciativa stojící na počátku tohoto projektu coby jakési protiváhy „Sarkozyho“ Unie pro Středomoří, nechávala pootevřené dveře, nakonec zahrnuto do projektu nebude.

Východní partnerství je jednou z priorit českého předsednictví v oblasti vnějších vztahů EU, summit, na němž by měl být projekt oficiálně spuštěn, by se měl uskutečnit 7. května v Praze.

Sporné body

Jeho hlavním problémem však prozatím zůstává otázka financování, jak ukázala i únorová schůzka Všeobecné rady, která opět potvrdila zejména rozpor mezi proponenty Východního partnerství a naopak sympatizanty jižního směru vnější politiky EU (Francie, Řecko, Španělsko či Itálie). Ne zcela konsensuální přitom byla zpočátku i otázka institucionální báze, obsahové náplně partnerství (zejména šlo o požadavek, který zaznívá v návrhu Komise, aby byla mezi EU a účastníky Východního partnerství postupně zavedena zóna volného obchodu a bezvízový styk – znepokojení v tomto směru vyjadřovaly například Rakousko coby země tradičně se obávající příchodu migrantů, Španělsko či Itálie, které již s člením imigračním vlnám mají své zkušenosti z jižního směru) či skladby zemí, jejichž účast v projektu podporovaly jednotlivé členské státy (např. participace Běloruska, kterou silně ovlivňuje mezi jinými Litva).

Někteří členové EU také požadovali záruky, že Východní partnerství nebude směřovat k jednotnému trhu, jehož součástí je volný pohyb čtyř svobod (obzvláštní obavu vyvolává přitom volný pohyb osob, zejména coby pracovních sil). Ne zcela jasnou zůstává i vazba na existující Černomořskou synergii, která tvoří jakousi speciální energetickou platformu politiky sousedství a zahrnuje pouze některé státy EU, z externích partnerů potom ještě navíc Rusko a Turecko.

Komise poskytla ze zdrojů rozpočtu EU na období 2010–2013 600 mil. €, lze se tedy tázat, jaké projekty se z takto omezených zdrojů podaří uskutečnit. Na tom samozřejmě bude záviset i míra ambicióznosti cílů organizace.

Unie pro Středomoří nešetří ambiciózními cíli typu podpory infrastrukturních a energetických projektů, boje se znečištěním Středozemního moře, podpory malého a středního podnikání či plánovaného vzniku univerzity. Nedostatek financí má být řešen masivním zapojením soukromého sektoru do jednotlivých konkrétních projektů. Jak bude však tento princip v praxi fungovat a zda by byl využitelný i v případě Východního partnerství, to je otázkou.

Transatlantické vztahy

Transatlantické vztahy dominovaly agendě vnějších vztahů EU ve sledovaném období především kvůli první návštěvě nové americké ministryně zahraničí Hillary Clintonové v Bruselu.

Na pořadu jednání evropských institucí se však vyskytovaly i z jiných důvodů.

EU a Guantánamo

Evropský parlament na svém plenárním zasedání 19. února přijal rezoluci, která přivítala lednové rozhodnutí prezidenta Obamy uzavřít během tohoto roku základnu na ostrově Guantánamo.

Rezoluce ovšem konstatovala, že je to pouze jeden z potřebných kroků, jako závažnější problém vidí otázku tajných zařízení sloužících k zadržování osob podezřelých z teroristické činnosti, v jejichž případě existuje podezření z brutálního zacházení a mučení zadržovaných osob. Pikantní je, že z přijatého textu rezoluce podle zprávy magazínu *Europolitics* na poslední chvíli zmizela věta odkazující na zprávy z tisku hovořící o tom, že během vlády současného předsedy Komise Barrosa se Portugalsko připojilo ke státům, které spolupracovaly se CIA a tiše podporovaly přelety letounů tajně transportující podezřelé z teroristické činnosti.

Rezoluce EP se vrací také k otázce potenciálního převzetí části zajatců z Guantánama evropskými státy, vyzvala proto komisaře pro oblast justice a vnitra Barrota, aby během návštěvy USA, kterou má v březnu podniknout ve Washingtonu spolu se zástupcem české vlády a koordinátorem EU pro boj proti terorismu.

Vatanenova zpráva týkající se úlohy NATO v bezpečnostní struktuře EU

Evropský parlament přispěl během svého únorového plenárního zasedání k otázce transatlantických vztahů ještě v momentu projednávání zprávy o vztazích EU a NATO, kterou z vlastní iniciativy navrhl poslanec EPP-ED Ari Vatanen. Zpráva vyvolala bouřlivou debatu a negativní ohlasy u některých poslanců svým „příliš proatlantickým zaměřením“ a schvalováním intervenční politiky na podporu svobody a demokracie ve světě, což kritikové prezentovali jako schvalování koaliční intervence v Iráku pod vedením USA.

Autor zprávy Ari Vatanen je finské národnosti, do EP byl však v roce 2004 zvolen za Francii. Jeho zpráva vyzdvihuje důležitost vztahů mezi EU a NATO, zdůrazňuje, že EU by měla uskutečňovat svoji bezpečnostní a obrannou politiku ve spolupráci s NATO a také vítá rozhodnutí francouzského prezidenta Sarkozyho o návratu Francie do vojenských

struktur aliance. Zpráva podporuje také ustavení operačního velitelství EU, které by mělo doplňovat činnost stejné struktury v rámci NATO, která se zabývá plánováním a koordinací vojenských operací, zatímco operační velitelství EU by mělo ambici v plánování civilních a civilně-vojenských operací podobných těm, které vykonává v současnosti.

Návštěva Hillary Clintonové v Bruselu

Za nejdůležitější událost transatlantických vztahů ve sledovaném období lze však považovat březnovou návštěvu nové americké ministryně zahraničí Hillary Clintonové v Bruselu, v jejímž rámci se setkala také s českým ministrem zahraničí Schwarzenbergem.

Ekonomika, energetika, klimatické změny

Clintonová přivezla do Bruselu zejména „poselství“ nového prezidenta Obamy o tom, že hodlá mnohem více než v minulosti podporovat spolupráci USA a EU, a to především na poli boje proti klimatickým změnám (který Clintonová považuje za neoddelitelně spjatý s problematikou energetické bezpečnosti) a také spolupráce při čelení důsledkům ekonomické krize. Podle Clintonové mohou USA inspirovat některé již realizované kroky EU na poli boje proti globálnímu oteplování (např. schéma obchodování s emisemi, které se Obama bude letos pokoušet prosadit v Kongresu).

Vnější politika v transatlantických vztazích

Vstřícného přijetí se v EU dostalo pozici současné americké administrativy vůči dění na Blízkém východě, který je podle zástupců EU citovaných magazínem Europolitics (ze dne 9. března 2009) v mnoha bodech blízký postojům EU. Podobně byla přijata deklarovaná snaha Obamových USA o zlepšení vztahů s Ruskem, byť Clintonová zdůraznila, že USA budou nadále bedlivě sledovat ruskou politiku vůči sousedům a podporovat státy, jako je Ukrajina či Gruzie.

Součástí vstřícnější politiky USA vůči Rusku má být možná revize plánů na umístění systému protiraketové obrany ve střední Evropě či obnovení jednání o omezení útočných strategických zbraní (na konci roku 2009 vyprší smlouva START I, kterou obě strany dosud uznávají jako stěžejní dokument upravující snižování počtu jaderných náloží a jejich nosičů, jimiž disponují obě strany; smlouvu START II odmítlo Rusko uznat pod vlivem amerického vypovězení smlouvy ABM limitující naopak obranné strategické systémy; jednání START III zahájena ještě v 90. letech nevedla k hmatatelnému výsledku a byla zmrazena). Počítá se také s obnovením standardní činnosti Rady Rusko–NATO, která byla

pozastavena po srpnových událostech v Gruzii, vše však závisí také na ochotě ruské strany. Otázkou je potom odložení verdiktu ve věci dalšího sblížení Ukrajiny a Gruzie se Severoatlantickou aliancí.

Obama v Praze

Setkání samotného prezidenta Obamy na nejvyšší úrovni s představiteli členských států EU by se mělo uskutečnit na dubnovém summitu v Praze, který bude následovat po Obamově návštěvě summitu NATO, jenž se tentokrát uskuteční na francouzsko-německé hranici ve Štrasburku a Kehl. Obamovu návštěvu Prahy oficiálně potvrdil Bílý dům 5. března.

2.7 ZEMĚDĚLSTVÍ

Kvalita potravin – Zpráva Marii Petreové

Že kvalita potravin bude jedním z hlavních témat, jimiž se Rada ministrů zemědělství a Zemědělský výbor Evropského parlamentu, začnou zabývat po skončení „bitvy“ o podobu střednědobé revize Health Check, to naznačila již publikace Zelené knihy o kvalitě zemědělských produktů ze strany Komise a vyhlášení veřejné konzultace na toto téma. S vlastní iniciativou dlouho neotálel Evropský parlament, přestože konkrétní legislativní návrhy Komise na základě výsledků konzultace teprve připravuje.

Evropská agentura pro kvalitu potravin

Na zasedání Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova 17. února byla přijata zpráva rumunské poslankyně Marii Petreové (EPP-ED), která navrhuje vytvořit Evropskou agenturu pro kvalitu potravin.

Jako důvod zpráva uvádí především narůstající konkurenci potravinářské produkci EU ze strany třetích zemí, která zaplavuje především obchodní řetězce v EU. Účinnou zbraní je podle ní v okamžiku, kdy je EU součástí procesu liberalizace světového obchodu, včetně obchodu se zemědělskými produkty, prostřednictvím Světové obchodní organizace (WTO), což jí pochopitelně neumožňuje svévolné zvyšování cel či kvantitativních omezení, pouze přísnější kontrola kvality a dostatečné označování původu potravin coby informace zákazníkovi.

Tento prostředek je přitom do určité míry sporný, je otázkou, do jaké míry je pro běžného zákazníka klíčová informace o původu potravinářského zboží (zda je pro něho kupříkladu důležitější než cena; nelze pominout ani vzrůstající oblíbenost produktů ze třetích zemí, např. vín z Austrálie či amerického kontinentu, mezi evropskými zákazníky).

Obsah Zprávy Marii Petreové

Zpráva navrhuje větší preciznost při označování potravin – striktně místo původu primárních produktů, u zpracovaných produktů potom místo původu hlavních ingrediencí a místo zpracování. Důležitý je také požadavek na označování produktů živočišné výroby (mléka, masa, vajec) ze zvířat krmených GMO, což lze považovat za další z kroků inhibujících rozvoj a využívání GMO v EU.

V případě dalších, dodatečných informací pro zákazníka nemají být požadována další harmonizovaná pravidla, nicméně zpráva je „vřele doporučuje“. Na druhé straně zpráva podporuje zjednodušení pravidel pro udělování značek chráněného zeměpisného původu, což je jeden z mála způsobů, jak v rámci jednotného zemědělského trhu ES propagovat výrobky určité země bez střetu s pravidly vnitřního trhu. Další podpora těchto chráněných

značek bývá konec konců zmiňována jako jeden ze základních kroků, jimiž by chtělo i české předsednictví přispět k debatě o kvalitě potravin v EU a podpoře produktů z EU pocházejících. Podle Zprávy Marii Petreové má následovat také podpora celosvětové kampaně týkající se výrobků a kvalitativních standardů platných v EU.

Nové označování se přitom má týkat nejen výrobků dovážených do EU, ale také produktů ze samotné Unie.

Ve výsledku by tak šlo o opatření, která budou znamenat nepominutelnou další zátěž pro výrobce a regulaci v zemědělském a potravinářském sektoru. Na druhé straně lze říci, že zpráva do značné míry vychází vstříc stále sílícímu volání a stížnostem i mezi českými zemědělci, kteří požadují omezení přístupu cizích výrobků na evropský (český) trh a maximální podporu místní produkce, jakou členství v EU umožňuje.

III. PŘEHLED KLÍČOVÝCH HLASOVÁNÍ EP A HLASOVÁNÍ SKUPINY ODS V EP¹

Plenární zasedání ve dnech 18.–19. února 2009

Projednávaný návrh	Datum hlasování pléna	Výsledek hlasování						Poznámky
		Pro		Proti		Zdrželi se hlasování		
		Celkem	ODS v EP	Celkem	ODS v EP	Celkem	ODS v EP	
Cottignyova zpráva týkající se uplatňování směrnice 2002/14/ES, kterou se stanoví obecný rámec pro informování zaměstnanců a projednávání se zaměstnanci v Evropském společenství (A6-0023/2009) – závěrečná rezoluce ke zprávě	19. února 2009	598	5	21	1	32	1	2 posl. ODS nepřítomni
Zpráva Toiové týkající se sociální politiky (A6-0015/2009) – závěrečná rezoluce ke zprávě	19. února 2009	580	3	27	3	44	0	3 posl. ODS nepřítomni
Gyürkova zpráva týkající se sledování národních akčních plánů pro energetickou účinnost: první hodnocení (A6-0030/2009) – závěrečná rezoluce ke zprávě	19. února 2009	616	5	24	0	17	2	2 posl. ODS nepřítomni
Zpráva Cederschiöldové týkající se evropského pracovního průkazu poskytovatelů služeb (A6-0029/2009) – závěrečná rezoluce ke zprávě	19. února 2009	607	5	21	0	27	1	3 posl. ODS nepřítomni
Zpráva Attwoollové týkající se postupu Společenství v oblasti lovu velryb (A6-0025/2009) – závěrečná rezoluce ke zprávě	19. února 2009	626	2	12	4	19	1	2 posl. ODS nepřítomni
Favova zpráva týkající se sankcí vůči zaměstnavatelům, kteří nabízejí zaměstnání nelegálně pobývajícím příslušníkům třetích zemí (A6-0026/2009) – závěrečná rezoluce ke zprávě	19. února 2009	522	7	105	0	34	0	2 posl. ODS nepřítomni
Jeggleova zpráva týkající se statistiky plodin (A6-0472/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	19. února 2009	643	7	12	0	8	0	2 posl. ODS nepřítomni
Szájerova zpráva týkající se aromatizovaných vín, aromatizovaných vinných nápojů a aromatizovaných vinných koktejlů (A6-0216/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	19. února 2009	631	7	16	0	19	0	2 posl. ODS nepřítomni
Zpráva van den Burgové týkající se snížené sazby daně z přidané hodnoty (A6-0047/2009) – závěrečná rezoluce ke zprávě	19. února 2009	631	7	16	0	19	0	2 posl. ODS nepřítomni

Saryusz-Wolskiego zpráva týkající se Výroční zprávy (2007) o hlavních hlediscích a strategických rozhodnutích SZBP (A6-0019/2009) – závěrečná rezoluce ke zprávě	19. února 2009	535	0	71	0	51	7	2 posl. ODS nepřítomni
Wogauova zpráva týkající se Evropské bezpečnostní strategie a EBOP (A6-0032/2009) – závěrečná rezoluce ke zprávě	19. února 2009	482	0	111	0	55	6	3 posl. ODS nepřítomni
Vatanenova zpráva týkající se úlohy NATO v bezpečnostní struktuře EU (A6-0033/2009) – závěrečná rezoluce ke zprávě	19. února 2009	293	0	283	0	60	7	2 posl. ODS nepřítomni
Zpráva Napoletanové týkající se Barcelonského procesu: Unie pro Středomoří (A6-0502/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	19. února 2009	521	5	44	0	13	0	4 posl. ODS nepřítomni
Szymańskiho zpráva týkající se revize evropského nástroje sousedství a partnerství (A6-0037/2009) – závěrečná rezoluce ke zprávě	19. února 2009	500	4	46	0	12	0	5 posl. ODS nepřítomných

Plenární zasedání ve dnech 9.–12. března 2009

Projednávaný návrh	Datum hlasování pléna	Výsledek hlasování						Poznámky
		Pro		Proti		Zdrželi se hlasování		
		Celkem	ODS v EP	Celkem	ODS v EP	Celkem	ODS v EP	
Lehneho zpráva týkající se přemístění sídla obchodních společností do jiného členského státu (A6-0040/2009) – závěrečná rezoluce ke zprávě	10. března 2009	608	1	51	0	13	7	1 posl. ODS nepřítomen
Cataniova zpráva týkající se budoucnosti společného evropského azylového systému (A6-0050/2009) – závěrečná rezoluce ke zprávě	10. března 2009	593	1	65	6	18	1	1 posl. ODS nepřítomen
Medina Ortegova zpráva týkající se spolupráce soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech (A6-0058/2009) – závěrečná rezoluce ke zprávě	10. března 2009	646	8	18	0	9	0	1 posl. ODS nepřítomen
Schwabova zpráva týkající se požadavků pro schvalování typu motorových vozidel ohledně obecné bezpečnosti (A6-0482/2008) – závěrečná rezoluce ke zprávě	10. března 2009	610	8	34	0	20	0	1 posl. ODS nepřítomen
Krahmerova zpráva týkající se průmyslových emisí (integrována prevence a omezování znečištění) (přepracované znění (A6-0046/2009) – závěrečná rezoluce ke zprávě	10. března 2009	402	0	189	7	54	0	2 posl. ODS nepřítomni

Lehnenova zpráva týkající se statutu evropské soukromé společnosti (A6-0044/2009) – závěrečná rezoluce ke zprávě	10. března 2009	578	0	72	1	25	7	1 posl. ODS nepřítomen
Zpráva Petreové týkající se zajištění kvality potravin – harmonizace či vzájemné uznávání norem (A6-0088/2009) – závěrečná rezoluce ke zprávě	10. března 2009	547	0	37	8	54	0	1 posl. ODS nepřítomen
Herczogova zpráva týkající se „Small Business Act“ (A6-0074/2009) – závěrečná rezoluce ke zprávě	10. března 2009	536	0	47	8	47	0	1 posl. ODS nepřítomen
de Oedenbergova zpráva týkající se osvobození některých druhů zboží od daně z přidané hodnoty při konečném dovozu (A6-0060/2009) – závěrečná rezoluce ke zprávě	11. března 2009	656	6	13	0	13	0	3 posl. ODS nepřítomni
Zpráva Ferreirové týkající se Evropského plánu na oživení ekonomiky (A6-0063/2009) – závěrečná rezoluce ke zprávě	11. března 2009	526	0	105	8	22	0	1 posl. ODS nepřítomen
Kirilova zpráva týkající se politiky soudržnosti: investice do reálné ekonomiky (A6-0075/2009) – závěrečná rezoluce ke zprávě	11. března 2009	508	5	30	1	52	0	3 posl. ODS nepřítomni
Mandersova zpráva týkající se ochrany spotřebitelů, a zejména nezletilých, v souvislosti s videohrami (A6-0051/2009) – závěrečná rezoluce ke zprávě	12. března 2009	552	6	12	1	6	0	2 posl. ODS nepřítomni

¹ Přehled obsahuje pouze ta hlasování, při nichž poslanci hlasovali na vyžádání po jménech.

IV. SLOVNÍČEK

Agenda 2000

Všeobecný dokument z roku 1997 o rozšíření EU, reformě společných politik a o budoucím finančním rámci Unie po 31. prosinci 1999. Součástí Agendy 2000 byly posudky Komise na země, které se v té době ucházely o členství v EU.

Blokační menšina

Pojem související s hlasováním v Radě. Tzv. Ioanninský kompromis z roku 1994 blokační menšinu vymezuje v rozmezí 25–30 % hlasů v Radě. V současné EU-27 je stanovena na 91 hlasů, které jsou zapotřebí, aby členské státy v Radě nepodpořily projednávaný návrh.

Cross-compliance

Také „křížová shoda“. Vyžaduje, aby zemědělci dodržovali při hospodaření předepsané legislativní požadavky týkající se ochrany životního prostředí, zdraví zvířat apod. Uplatňuje se u zemědělců, kteří jsou příjemci tzv. přímých plateb. Pokud podmínky nedodrží, mohou jim být tyto platby sníženy nebo zrušeny.

Dohodovací řízení

Také smířčí řízení. Fáze spolurozhodovací procedury, kterou Rada a EP zahajují v případě, že při projednávání návrhu legislativy nedospěly ke vzájemné shodě. Dohodovacího řízení se účastní zástupci obou institucí. Jejich případný kompromis musí odsouhlasit Rada i EP.

Druhý pilíř

Agenda společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Iniciátorem aktivit jsou vedle Komise i členské státy. Rada zpravidla rozhoduje jednomyslně, EP je konzultován.

Finanční perspektiva

Víceletý finanční rámec EU, který je přijímán ve formě meziinstitucionální dohody mezi Komisí, Evropským parlamentem a Radou. Finanční perspektiva stanovuje rozpočtové priority EU na střednědobé období a nastavuje každoroční výdajové stropy pro každou z nich.

Hlasování kvalifikovanou většinou (QMV)

Způsob hlasování v Radě, při němž jsou jednotlivým členským státům přiděleny hlasy podle jejich „váhy“. Při hlasování QMV se zpravidla naplňuje tzv. trojí většina – většina členských států, jež musejí reprezentovat alespoň 62 % celkové populace EU a musejí disponovat alespoň 255 hlasy z celkových 345.

Klauzule passarelle

Také překlenovací klauzule. Princip obsažený mj. v tzv. evropské ústavě. Na jeho základě může po jednomyslném schválení Rady (v některých případech také na základě hlasování EP) dojít k trvalému přesunutí hlasování v určité oblasti z režimu jednomyslnosti do kvalifikované většiny. Úprava hlasování v Radě tedy nevyžaduje revizi primárního práva.

Komitologie

Souborné označení pro výbory, jimiž si Rada udržuje kontrolu nad Komisí ve věci pravomocí, které na ni delegovala.

Komunitární preference

Jeden ze základních principů společné zemědělské politiky EU. Podle této zásady mají členské státy spotřebovat primárně zemědělskou produkci z EU.

Lucemburský kompromis

Politická dohoda z roku 1966, podle které Rada v případě, že jsou dotčeny velmi důležité zájmy členského státu, nerozhoduje kvalifikovanou většinou, ale jednomyslně.

Nařízení

Jeden ze dvou typů norem, které jsou v EU přijímány nejčastěji. Nařízení jsou přímo účinná a přímo použitelná a po svém přijetí se stávají součástí práva členských států EU.

Primární právo

Také „ústavní“ právo ES/EU. Je reprezentováno především zakládajícími smlouvami, přičemž zahrnuje i všechny pozdější akty, které je mění: např. přístupové smlouvy, závazné protokoly ap.

První pilíř

Agenda jednotného trhu EU a aktivity (politiky), které na ni navazují. (Vše, co nespadá do druhého nebo třetího pilíře.) Komise má v prvním pilíři exkluzivní právo legislativní iniciativy, Rada rozhoduje kvalifikovanou většinou, EP spolurozhoduje.

Sekundární právo

Suma právních norem tvořená akty přijímanými orgány ES/EU na základě primárního práva. Typicky se jedná o nařízení, směrnice, rozhodnutí, stanoviska a doporučení.

Směrnice

Jeden ze dvou typů norem, které jsou v EU přijímány nejčastěji. Směrnice jsou zpravidla závazné jen co do výsledku a vyžadují přijetí národního prováděcího předpisu.

Spolurozhodování

Nejpoužívanější legislativní procedura v EU. Při spolurozhodování se na přijímání norem podílí rovným dílem Rada i EP.

Subsidiarita

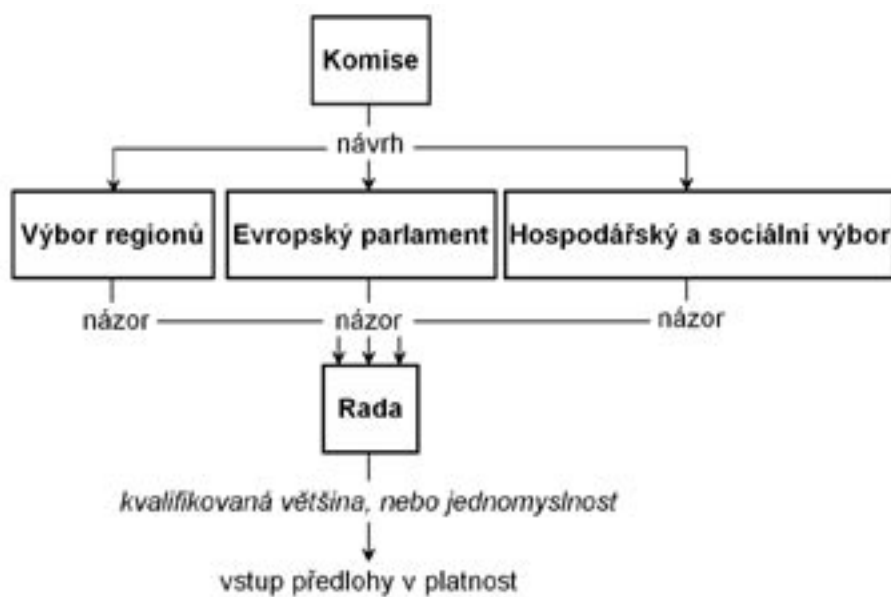
Jeden ze základních principů EU. Podle principu subsidiarity se mají nezbytná rozhodnutí a normy přijímat na té úrovni, která je pro to nejvhodnější.

Třetí pilíř

Agenda spolupráce v oblasti justice a vnitra. Iniciátorem aktivit jsou vedle Komise i členské státy. Rada zpravidla rozhoduje jednomyslně, EP je konzultován.

V. SCHÉMATA ROZHODOVACÍCH PROCEDUR

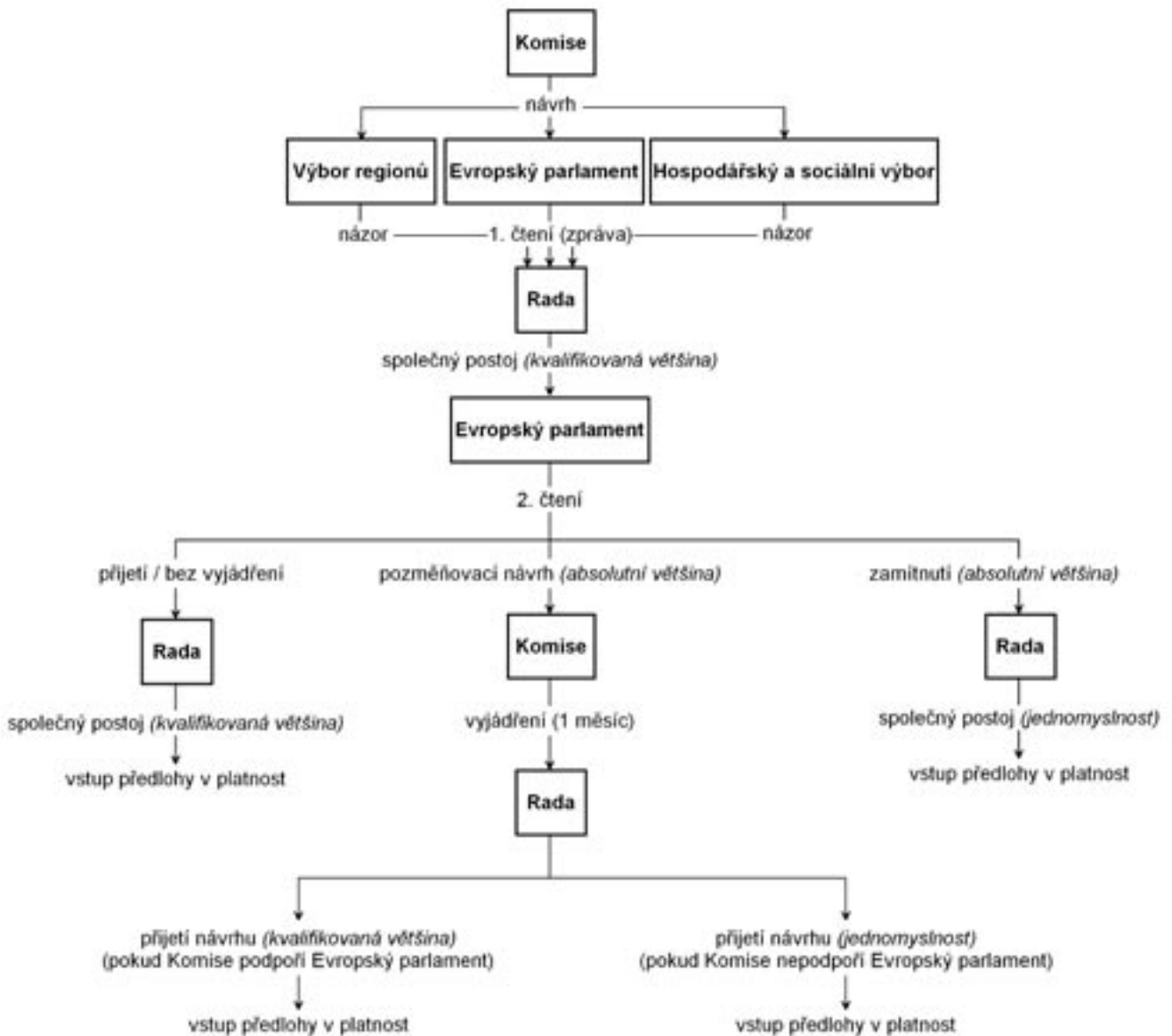
Schéma konzultační procedury

Poznámky

1. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
2. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky není stanovena.
3. Uvedené schéma je jen orientační.

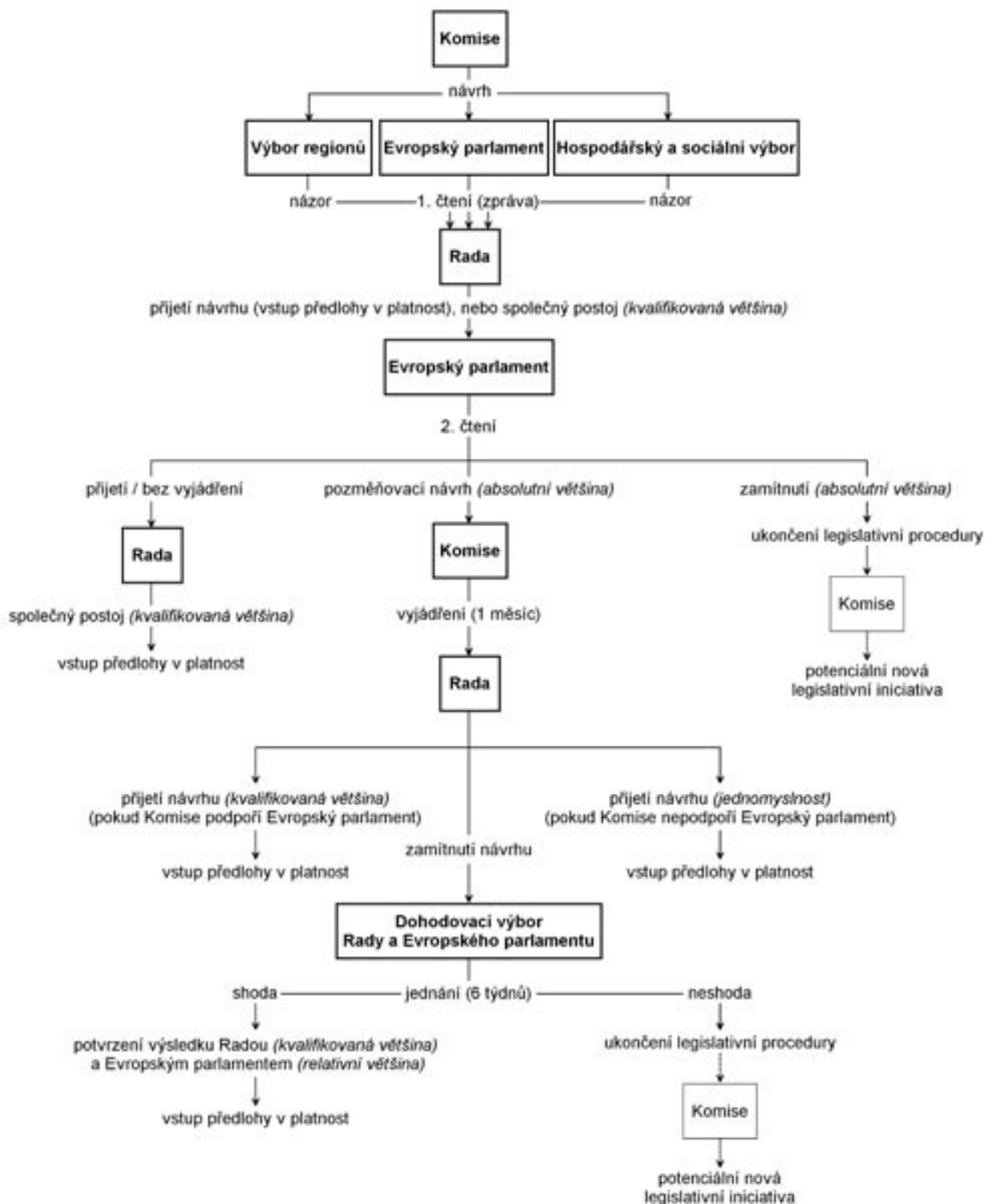
Schéma procedury spolupráce

Poznámky

1. V případě nesplnění požadovaných podmínek legislativního procesu (a v případě neexistence alternativního postupu) projednávání návrhu končí.
2. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
3. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky činí tři měsíce (není-li uvedeno jinak). Po dohodě Rady a Evropského parlamentu ji lze prodloužit o třetinu.
4. Procedura se vyznačuje intenzivní komunikací mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry. Uvedené schéma je jen orientační.

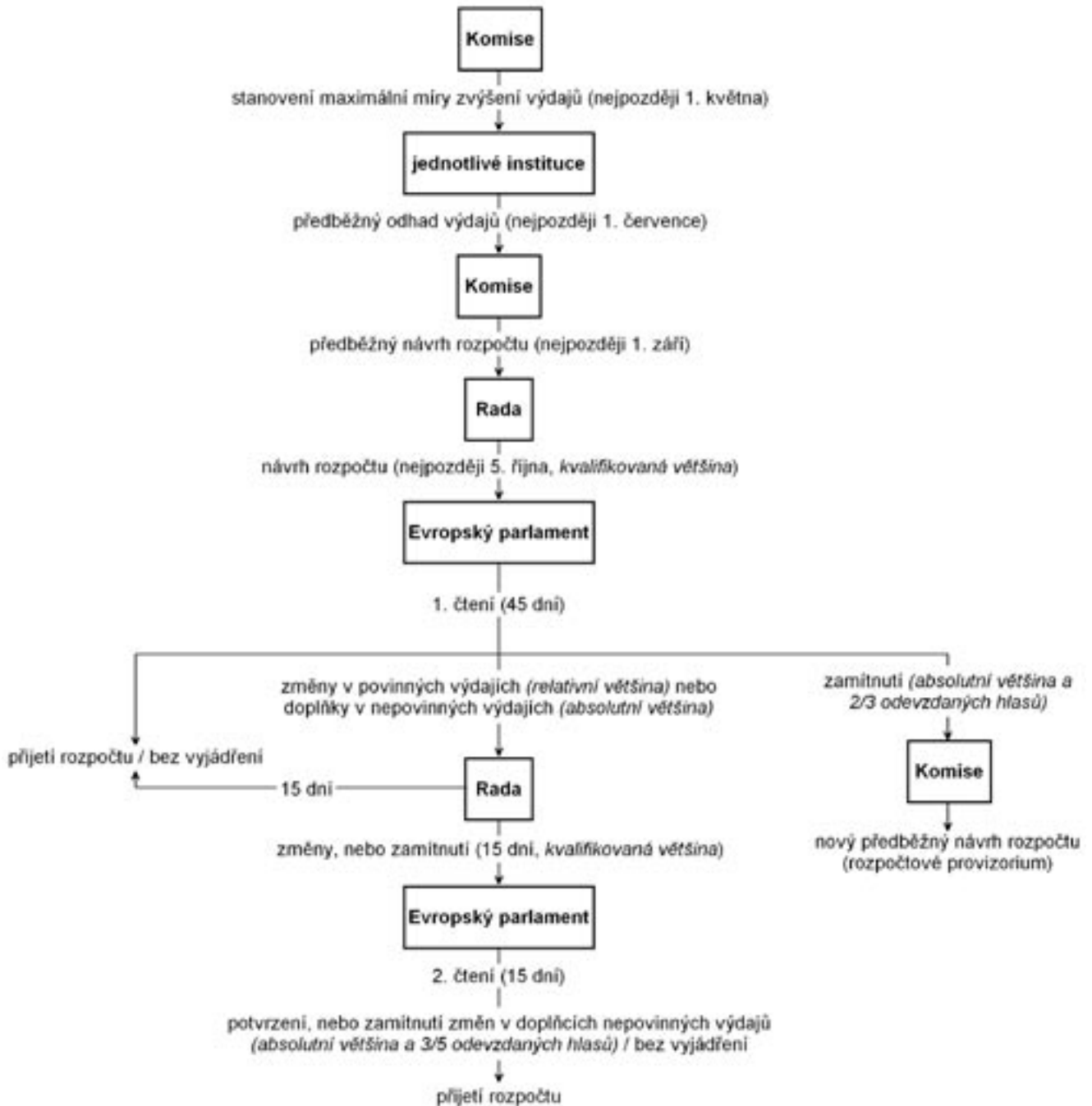
Schéma spolurozhodovací procedury

Poznámky

1. V případě nesplnění požadovaných podmínek legislativního procesu (a v případě neexistence alternativního postupu) projednávání návrhu končí.
2. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
3. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky činí tři měsíce (není-li uvedeno jinak). Po dohodě Rady a Evropského parlamentu ji lze prodloužit o třetinu.
4. Procedura se vyznačuje intenzivní komunikací mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry. Uvedené schéma je jen orientační.

Schéma rozpočtové procedury

Poznámky

1. Procedura se vyznačuje intenzivní komunikací mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry. Uvedené schéma je jen orientační.